

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку і оподаткування

СТЕЛІГА Іванна Володимирівна

**Організація обліку, аналізу та контролю діяльності установ
державного сектору економіки/ Organizing of accounting, analysis
and control in Public Sector Institutions**

Спеціальність – 071 Облік і оподаткування

освітньо-професійна програма – Облік і контроль в державному секторі економіки

Випускна кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи
ОДСм-21
Стеліга І.В.

Науковий керівник:
к.е.н., доцент, І. Д. Бенько

Випускну кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
„ _____ ” _____ 2022 р.
Завідувач кафедри
к.е.н., доцент

_____ **Починок Н.В.**

Тернопіль – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ	5
1.1. Організація обліку, аналізу та контролю.....	5
1.2. Стратегія формування облікової політики в установах освіти ...	9
Висновки до розділу 1.....	13
Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ.....	15
2.1. Організація обліку фінансових активів: існуючі проблеми та шляхи вирішення.....	15
2.2. Особливості обліку нефінансових активів.....	22
2.3. Організаційні аспекти обліку доходів і видатків.....	28
2.4. Удосконалення обліку, аналізу та контролю на основі застосування інформаційних технологій.....	34
Висновки до розділу 2.....	39
Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ.....	41
3.1. Організаційно-методичні засади економічного аналізу.....	41
3.2. Концептуальні положення проведення контролю.....	49
Висновки до розділу 3.....	55
ВИСНОВКИ.....	57
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми. На даний час особливо гостро постає проблема проведення досліджень щодо механізму прогнозу потреби у певних фахівцях. Держава немає достатньо коштів у зв'язку із складними економічними умовами, тому питання кого саме першочергово потрібно фінансувати особливо загострюється. За таких умов наявні фінансові ресурси повинні розподілятися вкрай ефективно, тому виникає питання проведення вдалих прогнозів щодо потреб у визначених фахівцях на найближчу перспективу з врахуванням потреб ринку праці. Вказані питання підвищують актуальність досліджень у цьому напрямку.

Метою даного дослідження слід вважати виявлення проблем та обґрунтування основних напрямків удосконалення діючої практики організації і методики обліку активів, доходів та витрат у відповідності до законодавства, а також можливість прийняття суттєвих рішень, які дадуть можливість ефективно управляти ними.

Для досягнення поставленої мети було визначено **завдання**:

- розкрити особливості організації обліку, аналізу та контролю та дослідити стратегію формування облікової політики в установах освіти;
- вивчити існуючі проблеми в організації обліку фінансових та нефінансових активів та шляхи їх вирішення;
- дослідити інформаційні технології обліку, аналізу та контролю в закладах освіти;
- обґрунтувати організаційні аспекти обліку доходів і видатків;
- розкрити організаційно-методичні засади економічного аналізу;
- дослідити концептуальні положення проведення контролю;
- обґрунтувати найважливіші напрямки удосконалення та ефективного проведення закладами освіти обліку, аналізу та контролю.

Об'єктом дослідження є організація обліку, аналізу і контролю

фінансово-господарської діяльності Тернопільського вищого професійного училища сфери послуг та туризму.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методологічних і практичних аспектів організації обліку, економічного аналізу і контролю діяльності установ освіти.

Методи дослідження. У роботі використано методи структурного аналізу, індукції, дедукції, синтезу, історичного і логічного підходів.

Наукова новизна і практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що в роботі узагальнено і критично проаналізовано основну наукову і методичну літературу з теми дослідження, узагальнено організацію і методiku обліку, аналізу та контролю в установах освіти.

Практичне значення отриманих результатів зумовлене можливістю використання пропозицій і рекомендацій дослідження у сфері практичної діяльності закладів освіти та для поглиблення теоретичних розробок щодо питань правового регулювання обліку, внесення змін і доповнень до порядку проведення аналізу та контролю.

Апробація результатів роботи та власні публікації. Результат дослідження визначається тим, що подана методика організації обліку та перелік аналітичних показників апробовані в Тернопільському вищому професійному училищі сфери послуг та туризму. Проведені дослідження вказують на можливість застосування їх і на інших об'єктах для підвищення ефективності діяльності. За результатами дослідження опубліковано статті: **МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ та ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.**

Обсяг і структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота виконана на 69 сторінках друкованого тексту, складається з вступу, 3 розділів, висновку, списку використаних джерел із 85 найменувань, додатків, 19 таблиць, 37 рисунку.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

1.1. Організація обліку, аналізу та контролю

Особливості діяльності установи впливають на організацію обліку, тому що при цьому використовують специфічні підходи та методиками, за допомогою яких відображають операції, що відбуваються в установі. Однак, потрібно пам'ятати, що установи також в процесі діяльності використовують і уніфіковані організаційно-методичні підходи, обліково-аналітичні моделі та нормативно-правове забезпечення, яке зазнає постійних змін.

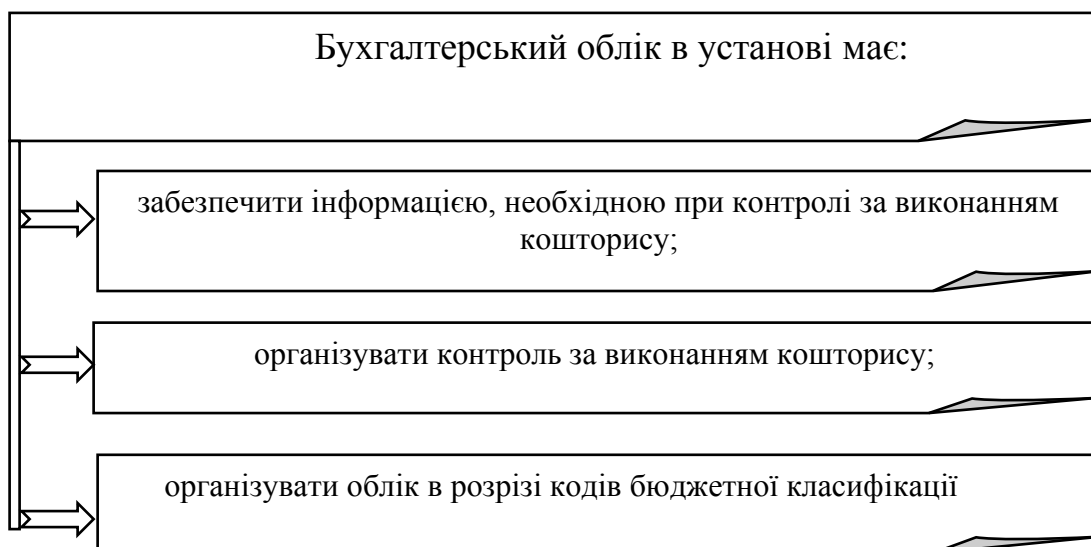

Рис. 1.1. Завдання бухгалтерський облік

Примітка. Розроблено автором

Діяльність установи проходить у відповідності до прийнятих рішень на основі інформаційних облікових даних. Обліково-аналітична інформація є вирішальним фактором досягнення ефективних результатів управління закладами, що фінансуються з різних джерел.

Застосування організаційних положень управлінського обліку при формуванні інформаційних даних дає можливість обліковому персоналу приймати обгрунтовані рішення з метою налагодження контролю стосовно встановлення ціни на основні види послуг, тому необхідно чітко встановити взаємозв'язок між витратами та результатами діяльності.

Система управлінського обліку передбачає використання широкого спектру методів та прийомів для прийняття оперативних рішень і встановлення чіткої класифікації витрат. Основними центрами витрат є усі підрозділи установи, де проходять заходи щодо надання послуг.

З метою ефективного запровадження контролю необхідно правильно та у відповідності до етапів його проведення (рис. 1.2).

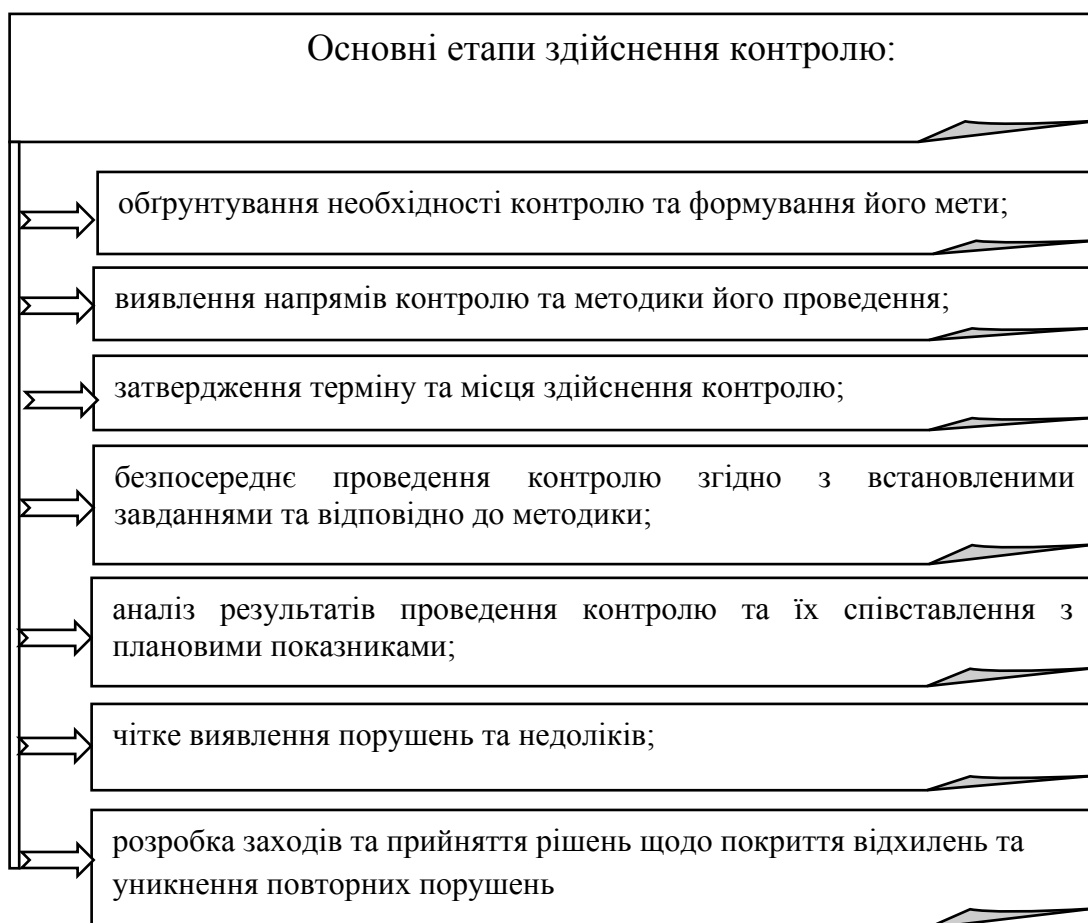

Рис. 1.2. Основні етапи здійснення контролю

Примітка. Розроблено автором

При проведенні контрольних заходів доцільно провести оцінку їх якості та врахувати ряд критеріїв (рис.1.3).

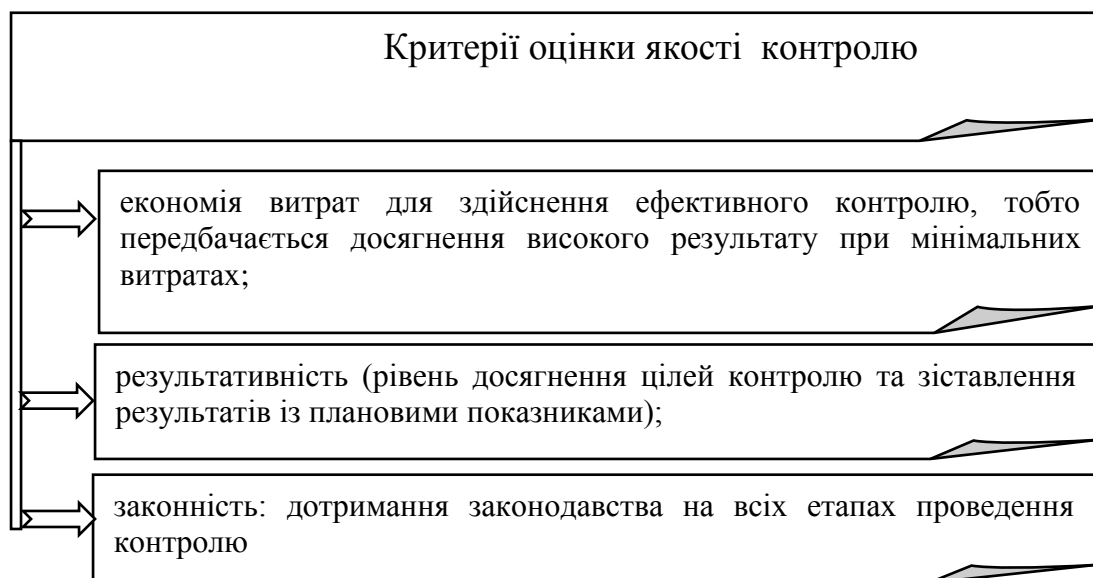

Рис. 1.3. Критерії оцінки якості контролю

Примітка. Розроблено автором

У зв'язку з тим, що установи державного сектору надають широкий спектр послуг необхідно обґрунтувати напрямки оптимізації бюджетних потоків з метою забезпечення використання коштів таким чином, щоб сприяти ефективному управлінню фінансовими ресурсами на основі вдалого використання цілісної системи інформаційного забезпечення.

Гарантом успішної діяльності є обліково-аналітична інформація з урахуванням змін щодо запиту інформаційних потоків.

Комплексне використання обліково-аналітичної та контрольної інформації підтверджують її цілісність з метою вдалого управління установою. Зміст контролю полягає у підтвердженні реальності здійснення тої чи іншої господарської операції з метою надання послуг, розширення спектру цих послуг та підвищення якості за умови повного задоволення

потреб користувачів.

Контроль за виконанням кошторису є важливим завданням установи, тому що в процесі таких дій можливо виявити чи правильно проведено використання бюджетних коштів. Якщо встановлено факти нецільового використання, то їх потрібно швидко призупинити, так як за такі факти можлива кримінальна відповідальність.

Для того, щоб установа досягла поставлених перед нею завдань необхідно чітко встановити розміри бюджетних асигнувань на визначених проміжках часу (бюджетний період) та бюджетні зобов'язання, які були встановлені бюджетних призначенням.

Виконання кошторису передбачає, що усі кошти, що були виділені, використані у відповідності до потреб установи. У дохідній частині кошторису показують обсяги коштів, які отримано з метою покриття усіх видатків, а у другій частині – видатковій, вказують суму видатків, яку установа планує провести на протязі року у відповідності до встановлених кодів економічної класифікації видатків. Процес затвердження і виконання кошторису є досить складним, так як фінансові ресурси обмежені, що вимагає пошуку нових методів виконання кошторису з метою проведення аналізу та контролю кошторису. За вказаних умов має бути задіяна уся необхідна інформація, щоб запобігти негативним результатам діяльності.

Можна зауважити, що лише належна організація контролю за виконанням кошторису дає змогу покращити діяльність установи і забезпечити його виконання у відповідності до законності використання бюджетних коштів.

Внутрішній контроль в установі спрямований на запобігання порушень, розробку стратегії у сфері боротьби із зловживаннями, ефективно використання програмно-цільового методу при плануванні та здійсненні видатків з метою підвищення ефективності розподілу ресурсів, що є у розпорядженні установи. Проведення внутрішнього контролю має забезпечити керівництво установи, яке несе повну відповідальність за його

організацію.

Установи, запроваджуючи автоматизоване ведення обліку зобов'язані провести детальне вивчення програмного забезпечення, тобто необхідно встановити швидкість опрацювання облікової інформації, можливість внесення змін, які відбулись у законодавчих документах, гарантії захисту обліково-аналітичної інформації та ціну такого забезпечення.

1.2. Стратегія формування облікової політики в установах освіти

Формування облікової політики повинно відбуватись із обов'язковим врахуванням особливостей діяльності установи, при цьому необхідно зважувати, що вона надає послуги від імені держави та у відповідності до законодавства і це має бути відображено в обліковій політиці.

Відповідно до облікової політики відбуваються усі облікові процеси в установі. Система обліку є інформаційною основою для прийняття управлінських рішень, тому облікова політика має бути якісно побудована. Усі складові облікової політики, що у ній відображені, повинні чітко відповідати законодавчій базі, яка досить часто змінюється і тому ускладнює процес формування облікової політики.

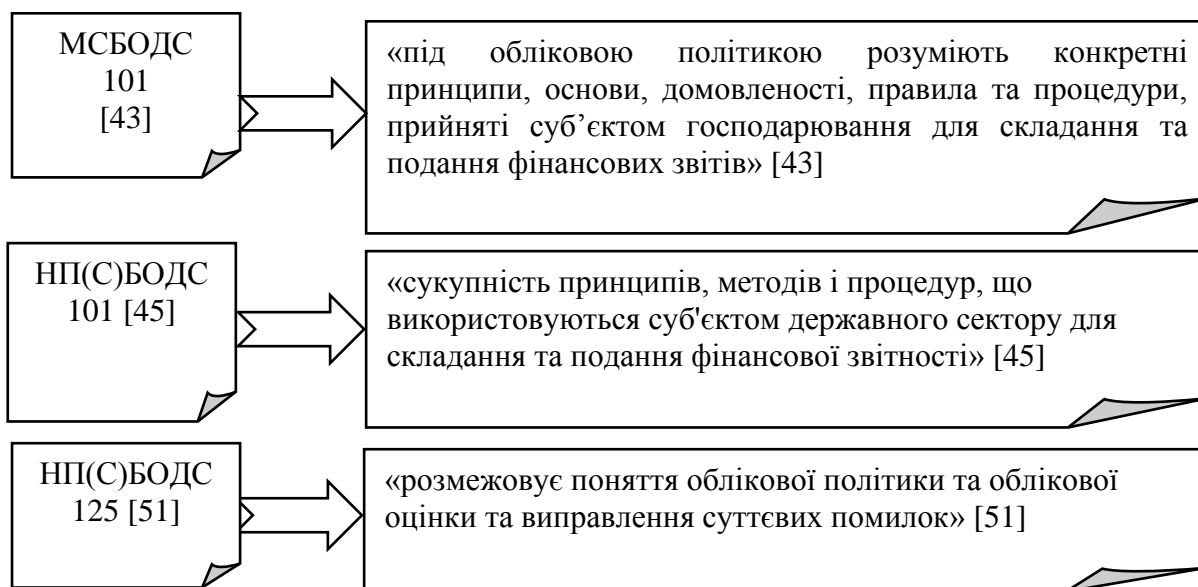

Рис.1.4. Сутність терміну «облікова політика»

Примітка. Розроблено автором за даними [43; 45; 51]

За МСБОДС, «управлінському персоналу слід обирати та застосовувати облікову політику суб'єкта господарювання так, щоб фінансові звіти відповідали всім вимогам кожного застосовного Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку для державного сектору» [43].

При побудові облікової політики постає питання виокремлення групи факторів, які найбільше впливають на систему управління установою. Виділення і класифікація таких факторів дала б можливість внести зміни у методику формування облікової політики, структуру бухгалтерії та безпосередній розподіл обов'язків між працівниками, врахувати їх кваліфікацію та управлінські нахили та побудувати ефективну систему контролю.

В процесі формування облікової політики виникають проблемні питання (рис.1.5).

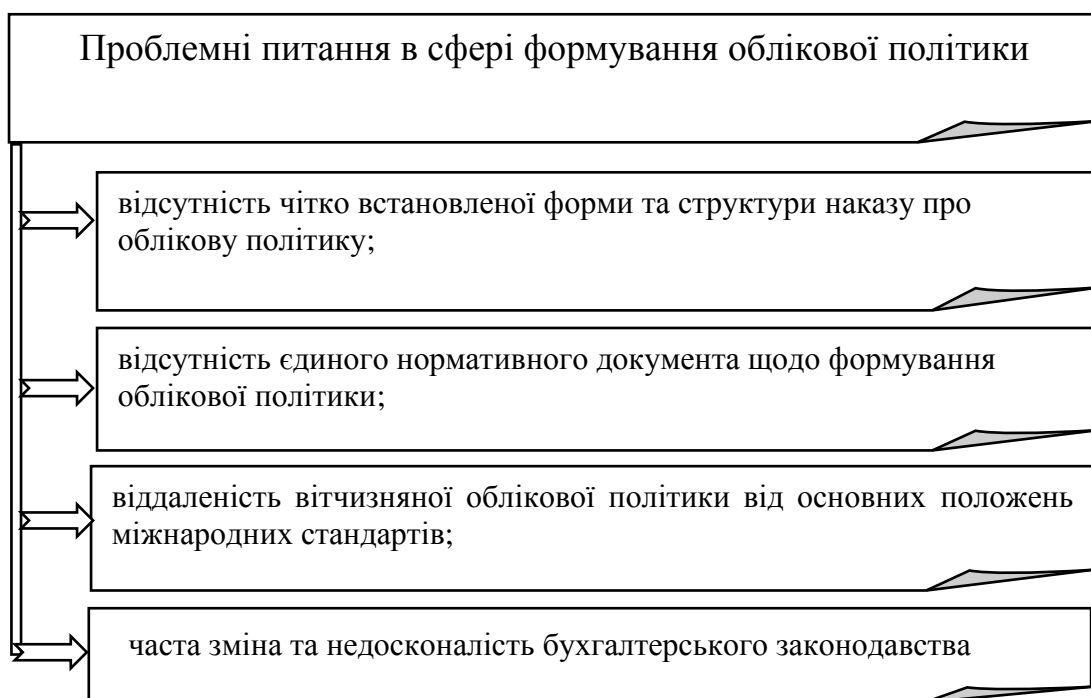

Рис. 1.5. Проблемні питання в сфері формування облікової політики

Примітка. Розроблено автором

Добре побудована облікова політика впливає на ефективність використання коштів, а також дає можливість розробити заходи залучення додаткових джерел надходження, при обов'язковій умові цільового використання цих коштів.

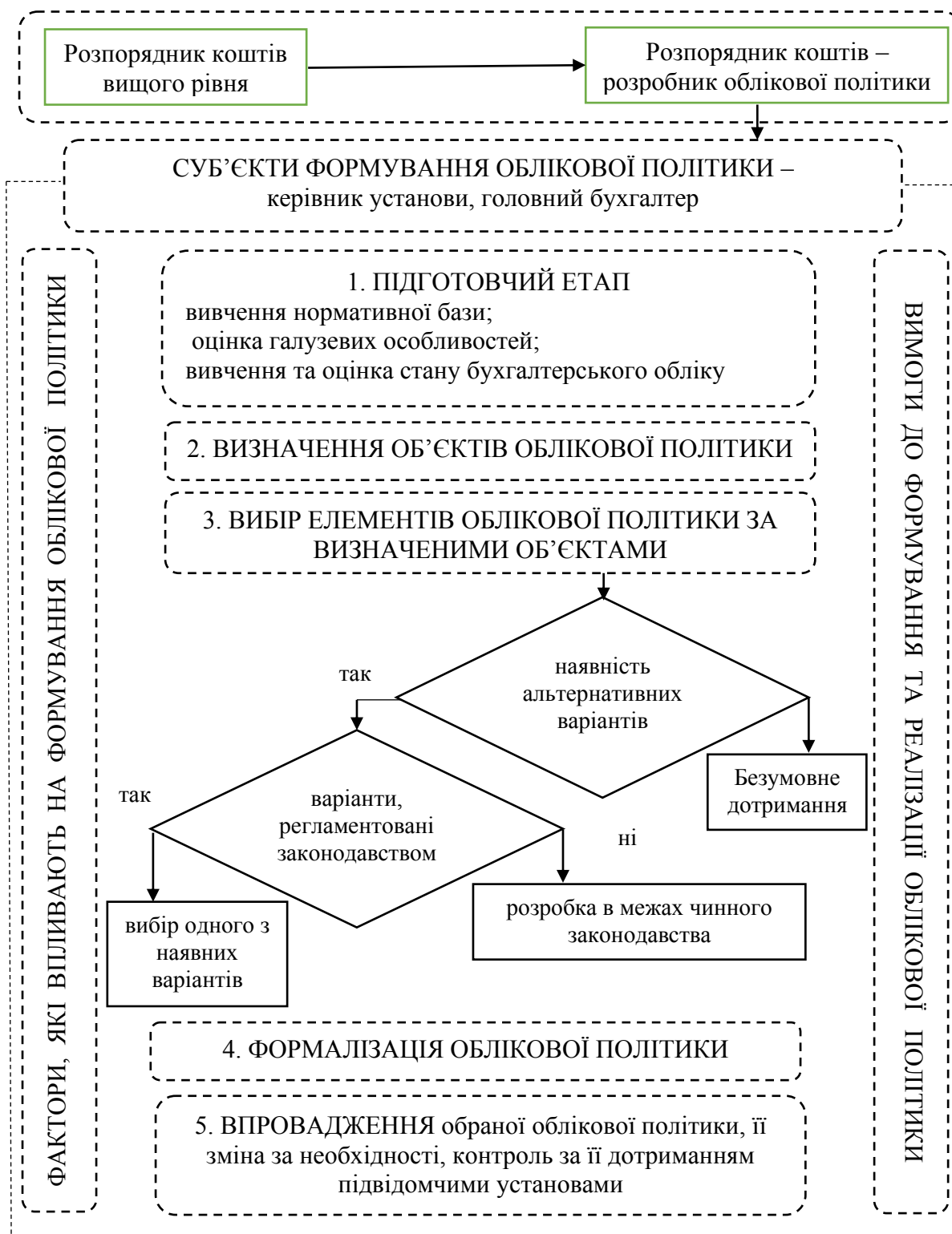

Рис. 1.6. Алгоритм формування облікової політики установи

Примітка. Розроблено автором

Основні напрямки удосконалення обліку необхідно зосередити на:

– виборі форми ведення обліку, що обов’язково зафіксувати в обліковій політиці та в наказі про облікову політику узгодити неврегульовані питання;

– використанні єдиної нормативної бази, яка повністю відповідає міжнародним вимогам;

– веденні обліку з застосуванням інформаційних технологій.

Освіта сьогодні знаходиться у кризовому стані, тому її основні завдання повинні бути узгоджені із тенденціями світового розвитку сфери освіти (рис. 1.7).

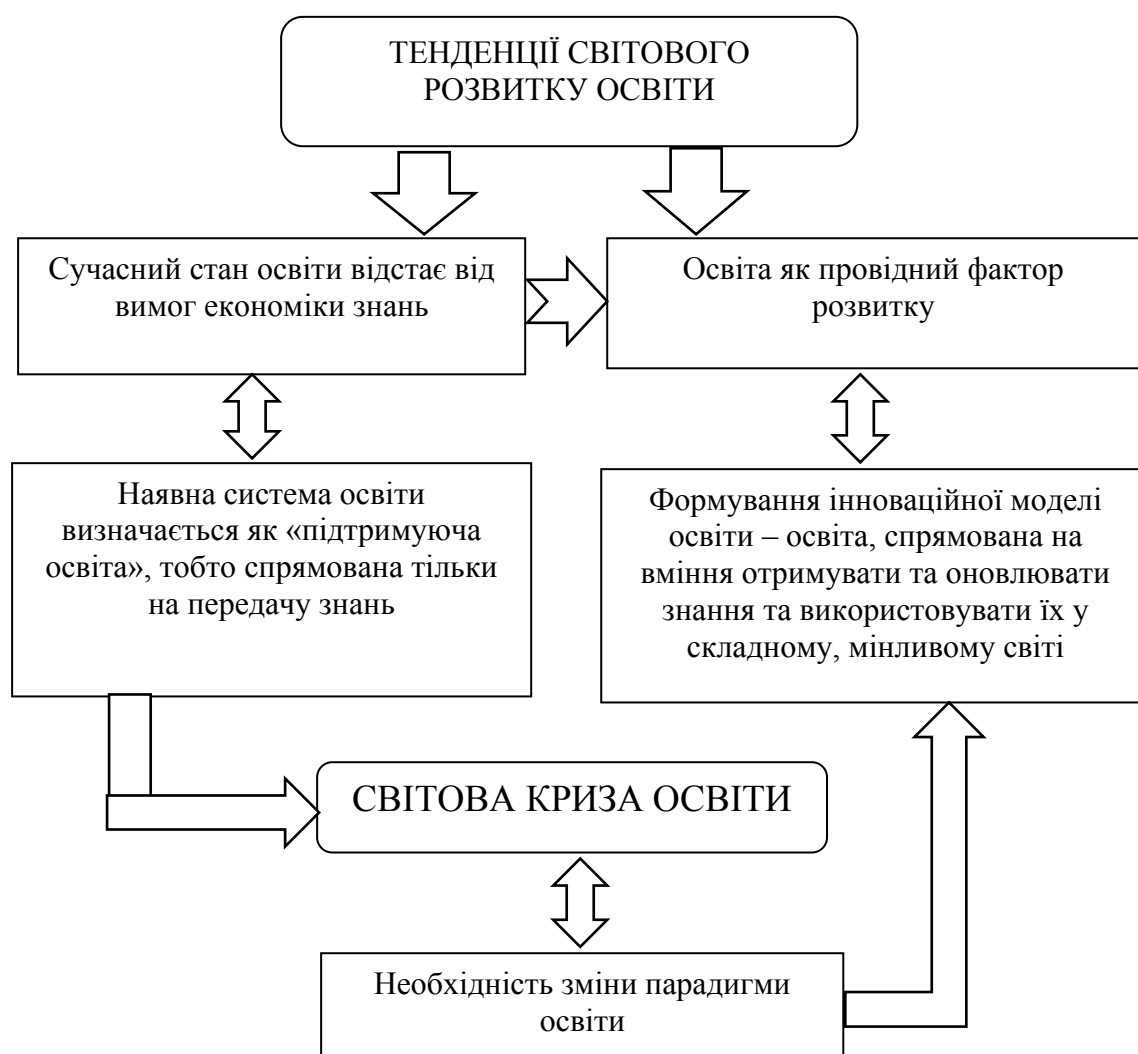

Рис. 1.7. Основні тенденції світового розвитку у сфері освіти

Приміка. Розроблено автором самостійно

Вимоги до освітніх закладів зосереджені на першочергових потребах споживачів, на оновленні необхідних знань, повинні відповідати професійним вимогам та навичкам, давати можливість вибору форми навчання, розвивати індивідуальні освітні стратегії.

Установи освіти мають низку особливостей, які впливають на порядок надання послуг. Вони надають послуги за різними програмами фінансування, тобто це можуть бути кошти бюджетів, грантів, власні кошти чи кошти юридичних осіб. Держава у певній мірі проводить регулювання освітньої діяльності та освітніх послуг, тому що несе відповідальність за підготовку фахівців.

Висновки до розділу 1

Для забезпечення сталого розвитку закладів освіти необхідно розробити механізми ефективного управління ними як суб'єктами ринку освітніх послуг.

З метою підвищення раціонального використання коштів необхідно постійно розширювати фінансову автономію закладів освіти. Недостатність фінансових ресурсів ставить під загрозу надання певних видів послуг, знижує якість підготовки спеціалістів та поглиблює проблеми соціально-економічного розвитку.

Система фінансування освіти повинна бути підтверджена економіко-математичними методиками моделювання з обов'язковим врахуванням прогнозів щодо соціально-економічного розвитку та орієнтацією на кінцеві результати.

Неефективне використання коштів зумовлене недоліками у проведенні планування, обґрунтуванні прогнозів та запровадженні неефективних управлінських рішень.

З метою правильно використання коштів установи повинні розробляти

ефективні нормативи розрахунку вартості на послуги освіти, вишукувати можливості для навчання малозабезпечених категорій здобувачів освіти, встановлювати мотиваційні механізми стимулювання науково-педагогічних працівників та запроваджувати альтернативні джерела фінансування, що дасть змогу використовувати сучасні вектори реформування освіти за умови якісного надання послуг.

Сучасна модель організації управління якістю освіти має особливості, які передбачають:

- оптимізацію в управлінні якістю освіти;
- застосування систем стимулювання;
- впровадження нових технологій, що дає можливість швидко опрацювати інформацію та провести аналіз;
- запровадження рейтингової системи щодо якості роботи як викладацького складу, так студентів;
- забезпечення відкритості інформації для різних користувачів.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗІЦІЯ ОБЛІКУ

2.1. Організація обліку фінансових активів: існуючі проблеми та шляхи вирішення

Рис.2.1. Фінансові активи на 1 січня 2021 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка А, Б

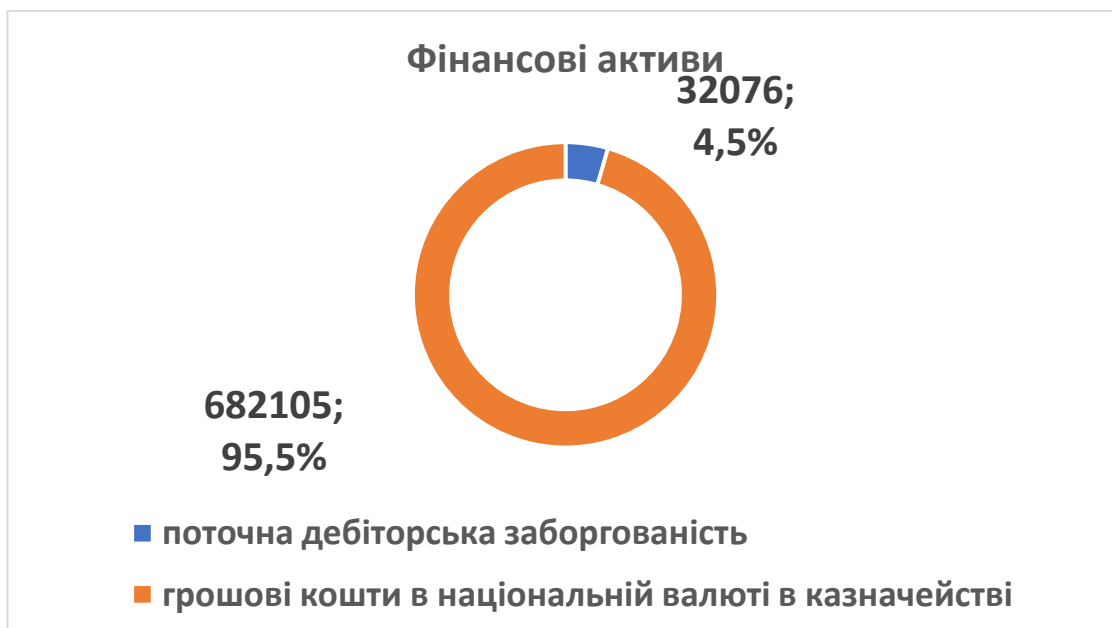

Рис.2.2. Фінансові активи на 1 січня 2022 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка А,Б

Відповідно до даних балансу та рисунків 2.1 та 2.2 зазначимо, що фінансові активи за два останні роки суттєвих змін не зазнали. На 1 січня 2021 року вони становили 320098 грн. і та 714181 грн. на 1 січня 2022 року.

У їх складі на протязі досліджуваного періоду є поточна дебіторська заборгованість 30426 грн. та грошові кошти в казначействі 289672 грн. За наступний рік відповідно 32076 грн. та 682105 грн.

Питання правильного обліку грошових коштів є досить актуальним та важливим, тому доцільно розглянути функції обліку грошових коштів у системі управління установою (рис. 2.3).

Грошовий потік у фінансово-господарській діяльності включає усі види грошових коштів, що обслуговують процес досягнення мети, яка стоїть перед установою. Раціональне формування грошових потоків забезпечує ритмічне проведення усіх операцій і дає можливість ефективно управляти цими потоками.

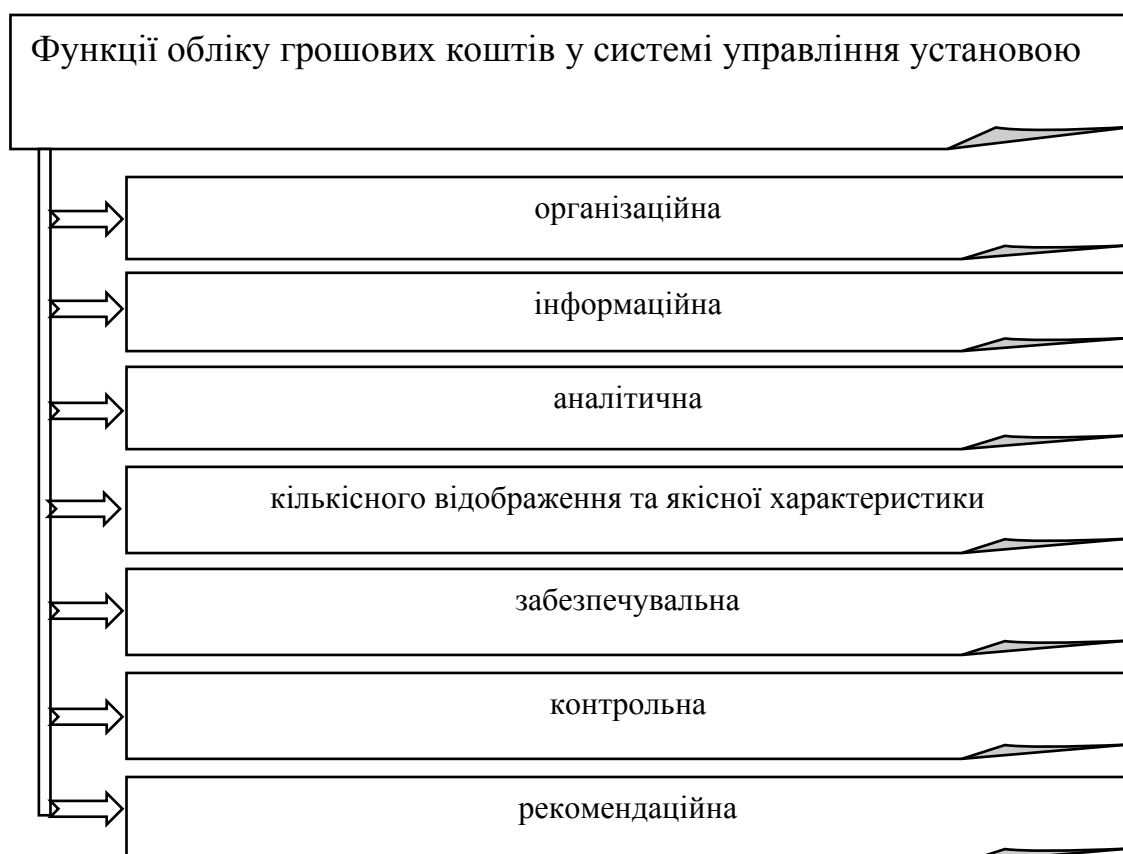

Рис.2.3. Функції обліку грошових коштів

Примітка. Розроблено автором

Завданнями бухгалтерського обліку грошових коштів є:

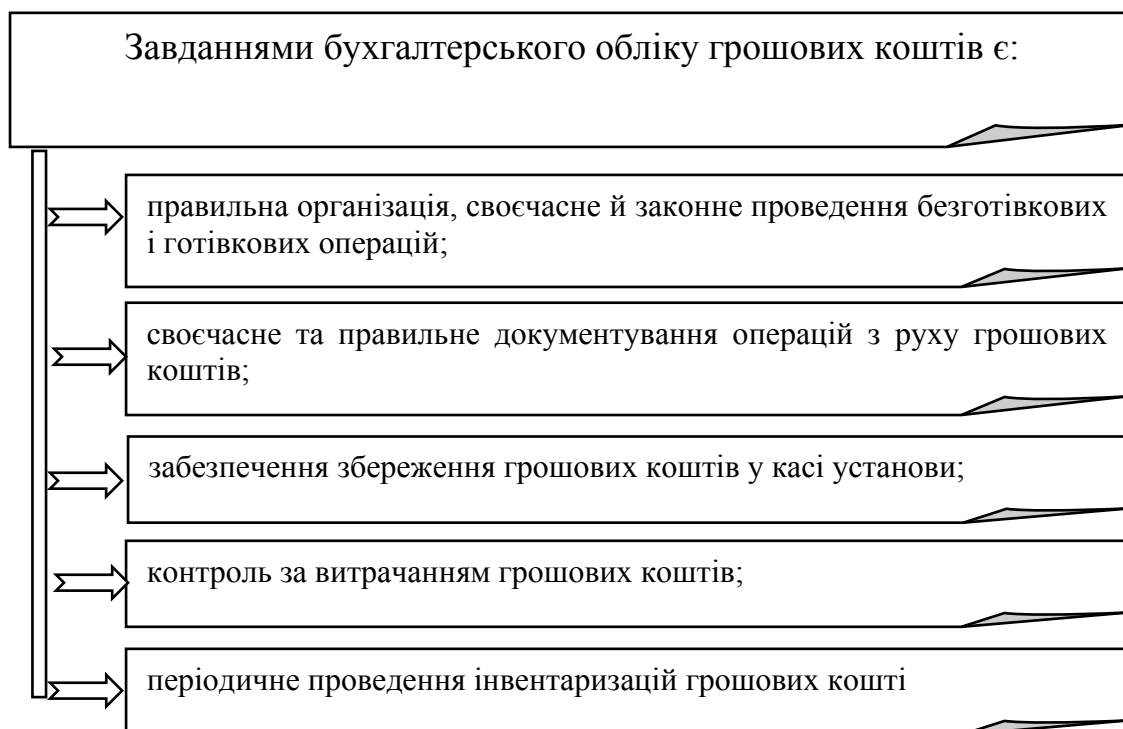

Рис.2.4. Завданнями бухгалтерського обліку грошових коштів

Примітка. Розроблено автором

Таблиця 2.1

Обліку грошових коштів у касі за травень 2022 року

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Отримання в касу готівки	2211	2313	2700,00
Отримання спонсорські кошти	2211	7511	1300,00
Надійшла в касу сума в рахунок погашення недостачі	2211	2115	290,00

Примітка. Розроблено автором за даними [53]

В травні 2022 року в касу установи надійшла готівка у сумі 2700 грн.,

отримано кошти від спонсорів у розмірі 1300 грн. та надійшла сума в рахунок погашення недостачі 290 грн.

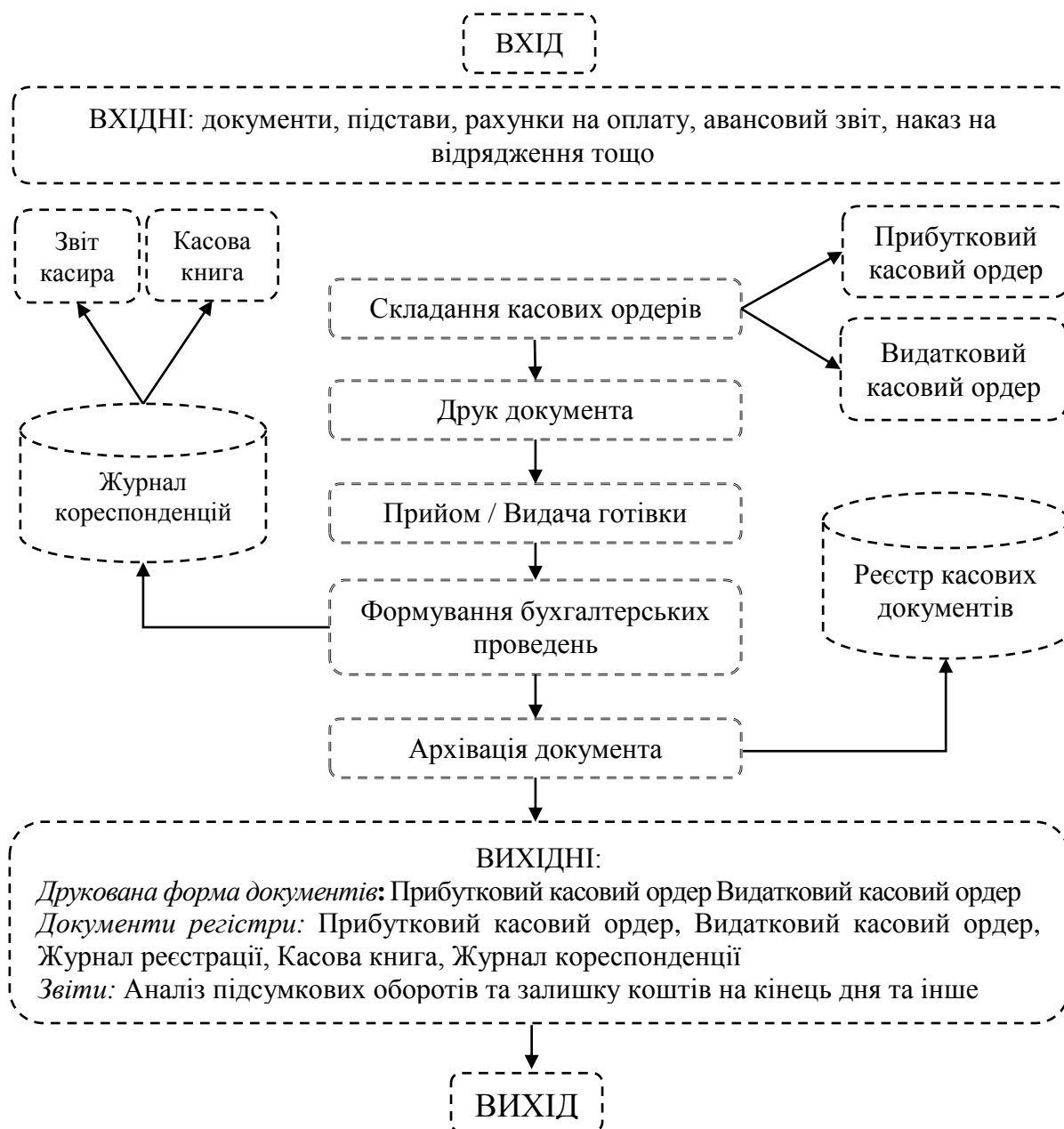

Рис. 2.5. Алгоритм обліку касових операцій

Примітка. Розроблено автором

За даними рисунка можна зазначити, що усі реквізити касових ордерів підлягають заповненню автоматично. В результаті обробки касових документів у автоматизованому режимі уся інформація систематизується,

формується кореспонденції рахунків. За таких умов скорочується час на складання і опрацювання касових документів, значно підвищується можливість проведення контролю за надходженням і витрачанням готівкових коштів, відразу відображається залишок готівки у касі в режимі реального часу.

Таблиця 2.2

Облік грошових коштів на рахунках за 2021 рік

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Надходження бюджетних асигнувань	2313	7011	25550271,00
Нарахування суми надходжень від надання послуг (виконання робіт)	2111	7111	1436806,00
Надходження від надання послуг (виконання робіт)	2313	2111	1436806,00

Примітка. Розроблено автором за даними додатку В

Таблиця 2.3

Залишки грошових коштів

Показники	На початок 2021 року, грн.	На кінець 2021 року, грн.
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті, у тому числі в :		
– казначействі	289672	682105

Примітка. Розроблено автором за даними додатку А

Таблиця 2.4

Поточна дебіторська заборгованість

Показники	На початок 2021 року, грн.	На кінець 2021 року, грн.
Поточна дебіторська заборгованість:	30426	32076
за розрахунками за товари, роботи, послуги	16832	22633
за розрахунками із соціального страхування	13594	9443

Примітка. Розроблено автором за даними додатку

В структурі фінансових активів важливе місце займає дебіторська заборгованість.

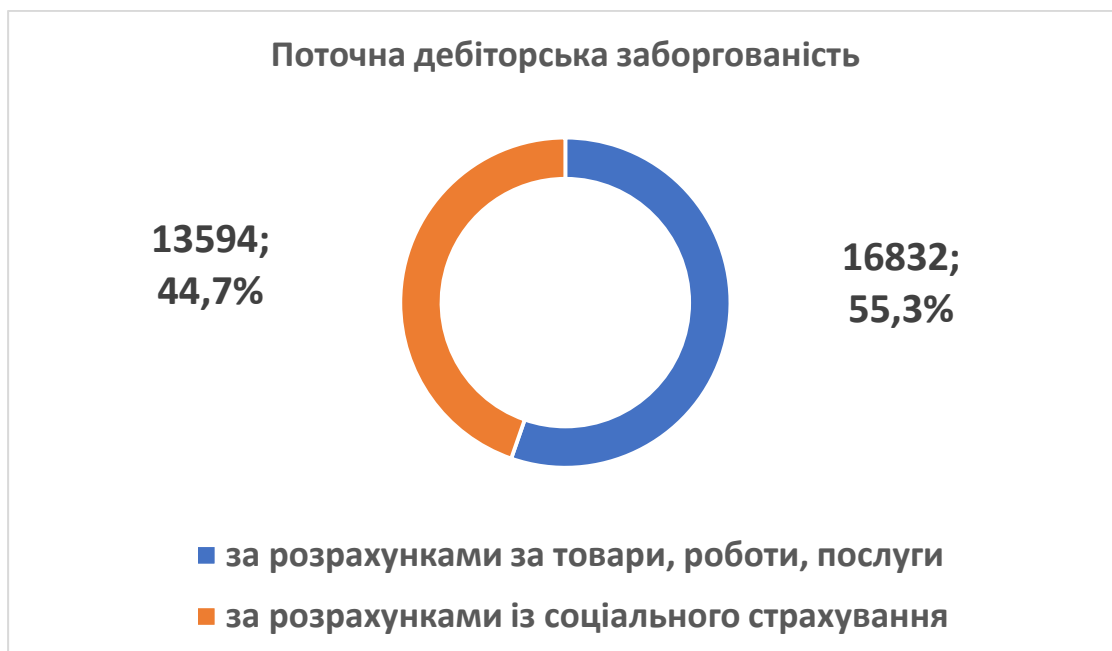

Рис. 2.6. Поточна дебіторська заборгованість на 1 січня 2021 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка Б

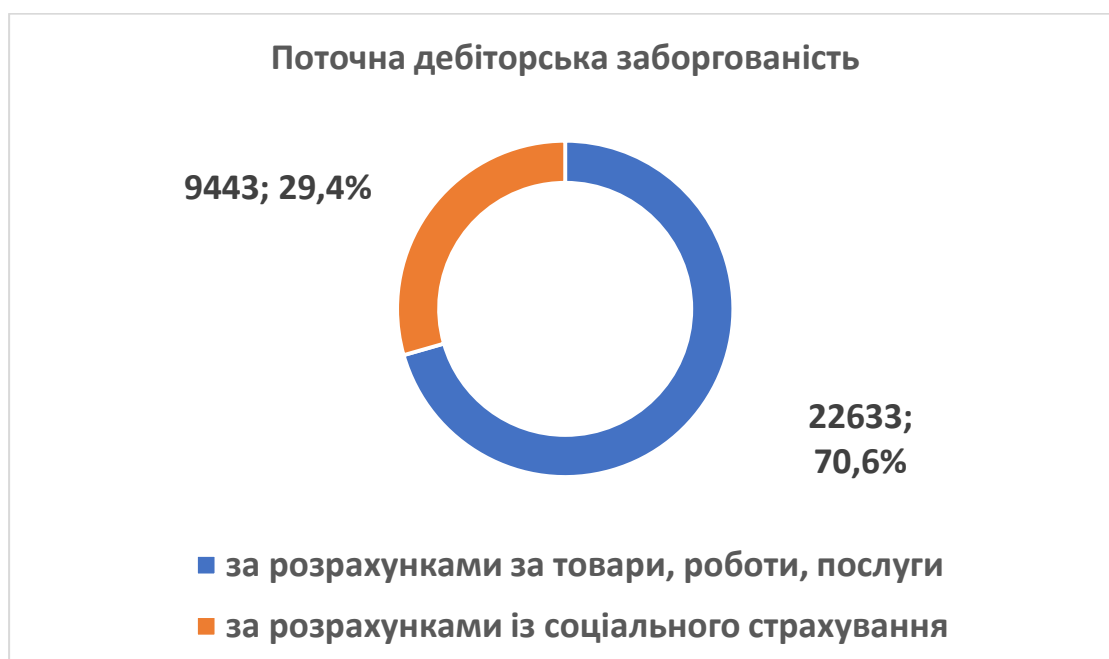

Рис. 2.7. Поточна дебіторська заборгованість на 1 січня 2022 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка А

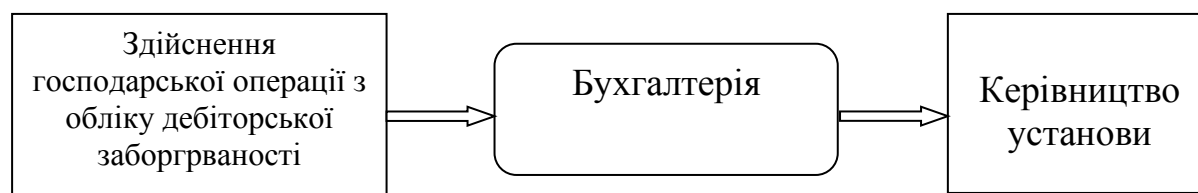

Рис. 2.8. Процес організації обліку дебіторської заборгованості

Примітка. Розроблено автором самостійно

Таблиця 2.5

Облік розрахунків з дебіторами за травень 2022 року

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Видано кошти підзвіт на відрядження	2116	2211	3700,00
Списано витрати на відрядження згідно авансового звіту	8411	2116	3700,00

Примітка. Розроблено автором за даними [53]

В обліку дебіторської заборгованості існує ряд проблем, зокрема:

- недостатньо розроблені методичні підходи до класифікації та оцінки;
- неможливо своєчасно отримати інформацію у обсязі, який є достатнім для проведення аналізу розрахунків з дебіторами;
- недостатньо налагоджена система внутрішнього контролю за її величиною;
- недостатність інформації для ефективного управління.

З метою удосконалення обліково-аналітичної інформації управління дебіторською заборгованістю необхідно:

- визначити оптимальний розмір дебіторської заборгованості, яка не створюватиме перешкод для можливості забезпечення процесу надання послуг та розрахунків за них;
- систематично проводити інвентаризацію заборгованості на основі

перевірки первинних документів;

– здійснювати постійний моніторинг величини дебіторської заборгованості;

– створити дієвий механізм управління дебіторською заборгованістю.

Ефективним шляхом вирішення проблем є запровадження інформаційних технологій, що дасть можливість посилити контроль за розрахунками та створити відділ внутрішнього контролю.

Таблиця 2.6

Облік витрат майбутніх періодів

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Проведено передоплату за періодичне фахове електронне видання у грудні 2021 року	2117	2313	7200,00
Віднесено суму попередньої оплати підписки на витрати майбутніх періодів у грудні 2021 року	2911	2117	7200,00
Віднесено на витрати поточного періоду за січень 2022 року суму попередньої оплати (7200/12)	8013	2911	600,00

Примітка. Розроблено автором за даними [53]

В активі балансу установи містяться витрати майбутніх періодів на суму 21220 грн. на 1 січня 2022 року, які обліковують на 2911 субрахунку та відносять до фінансових активів.

2.2. Особливості обліку нефінансових активів

В обліку основних засобів основні проблеми полягають у проведенні правильної оцінки основних засобів та інформаційному забезпеченні первинних документів, встановленні економічних і юридичних наслідків господарських операцій щодо придбання, модернізації та ліквідації. Використання сучасних технічних засобів дасть можливість удосконалити

методи і способи традиційного документування та підготовки облікової інформації.

За даними балансу вартість нефінансових активів становила на 1 січня 2021 року 2432220 грн.

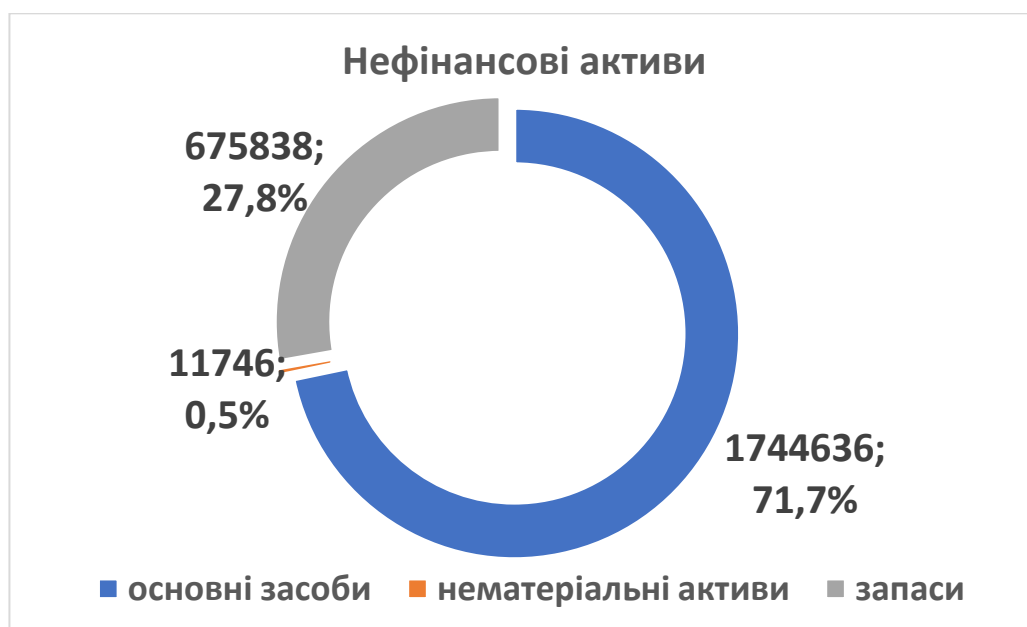

Рис.2.9.Склад та структура нефінансових активів на 1 січня 2021 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка Б

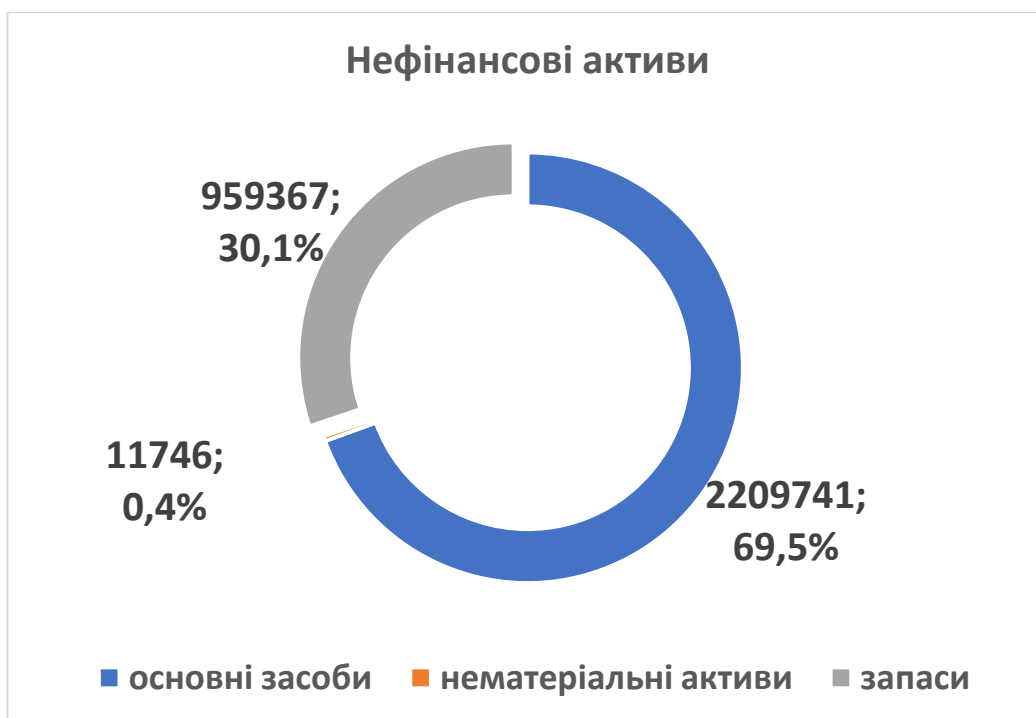

Рис.2.10.Склад та структура нефінансових активів на 1 січня 2022 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка А

На 1 січня 2022 року вартість нефінансових активів становила 3180854 грн. Вона зросла на 303529 грн. у порівнянні з попереднім роком.

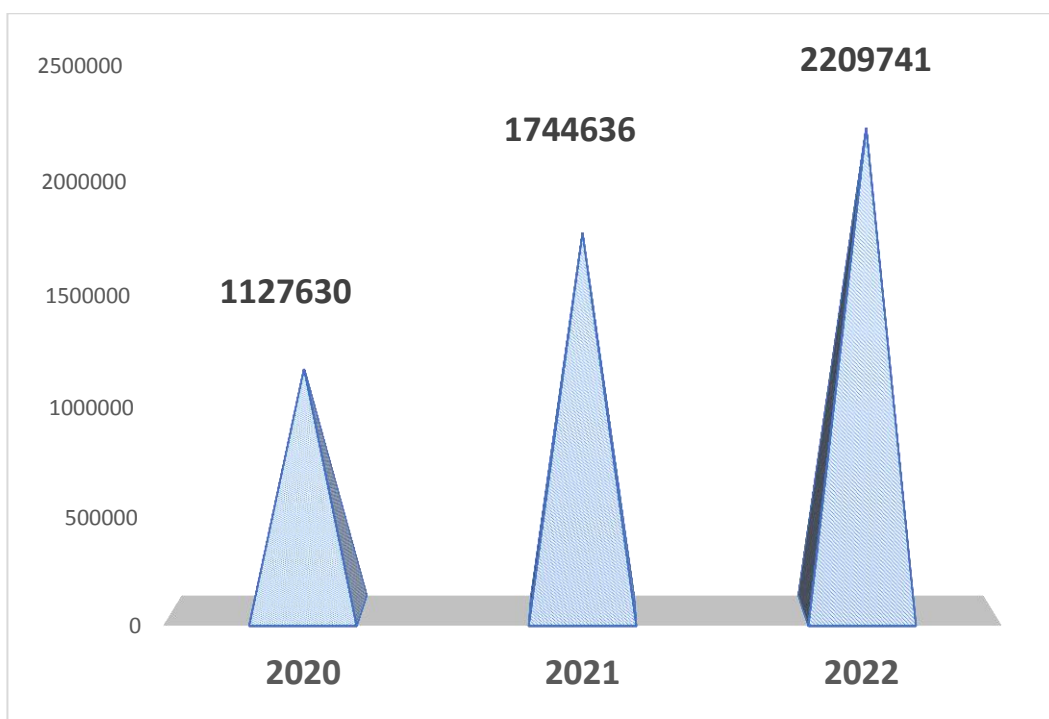

Рис.2.11. Вартість основних засобів за досліджувані роки

Примітка. Розроблено автором за даними додатка А,Б

За даними балансу та рисунка 2.11 доцільно зауважити, що вартість основних засобів поступово зростала від 1127630 грн. у 2020 році до 2209741 грн. у 2022 році.

Правильна ідентифікація, оцінка з врахуванням особливостей діяльності та ефективне управління - це основні проблеми в обліку нематеріальних активів, так як не існує єдиної універсальної методики оцінки, проведення інвентаризації та не розроблено чіткого порядку зарахування до складу нематеріальних активів, тому необхідно обґрунтувати підходи до визначення вартості, розробити методику контролю, що дасть можливість отримати ефект від використання нематеріальних активів.

Рис.2. 12. Склад та структура запасів на 1 січня 2021 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка З

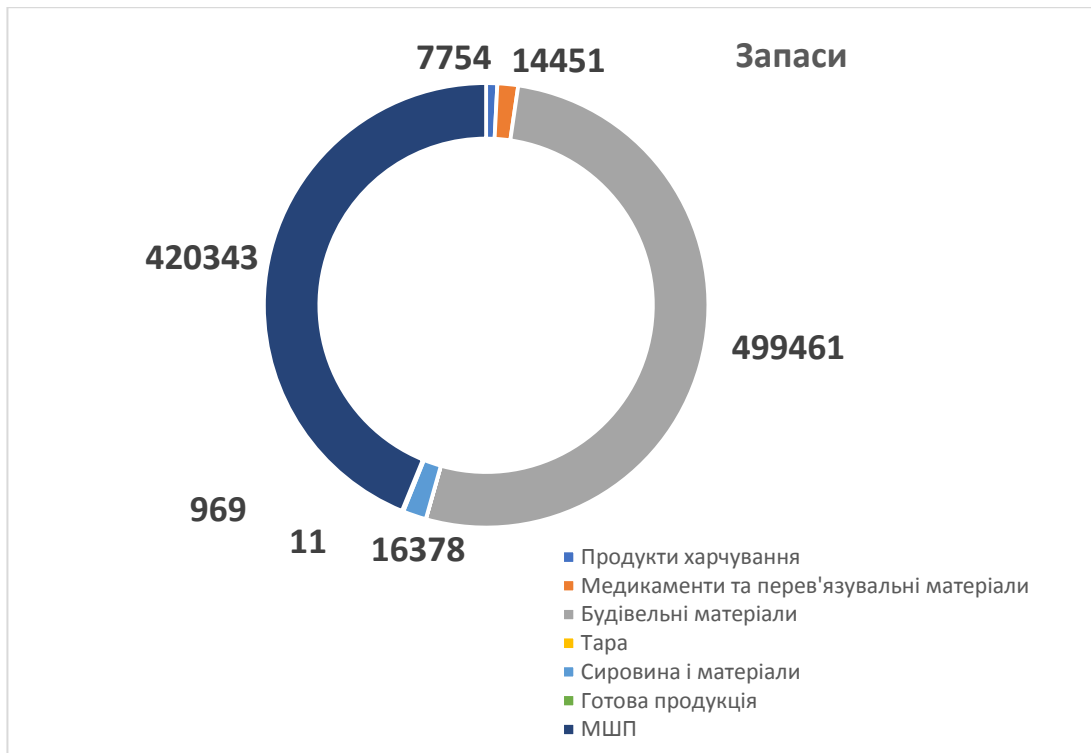

Рис.2. 13. Склад та структура запасів на 1 січня 2022 року

Примітка. Розроблено автором за даними додатка Ж

За даними рисунків 2.12 та 2.13 можна зазначити, що вартість запасів на 1 січня 2021 року становила 675838 грн., а на 1 січня 2022 року – 959367 грн., зростання відбулось на 283529 грн. Суттєві зміни відбулись за показником Будівельні матеріали, їх вартість збільшилась на 278452 грн.: із 221009 грн. до 499461 грн. Вказане збільшення зумовлене зростання цін на будівельні матеріали упродовж досліджуваних років. Також зросла вартість продуктів харчування і медикаментів та перев'язувальних матеріалів.

Зменшення відбулось за показником МШП на 1461 грн.: із 421804 грн. на 1 січня 2021 до 420343 грн. на 1 січня 2022 року.

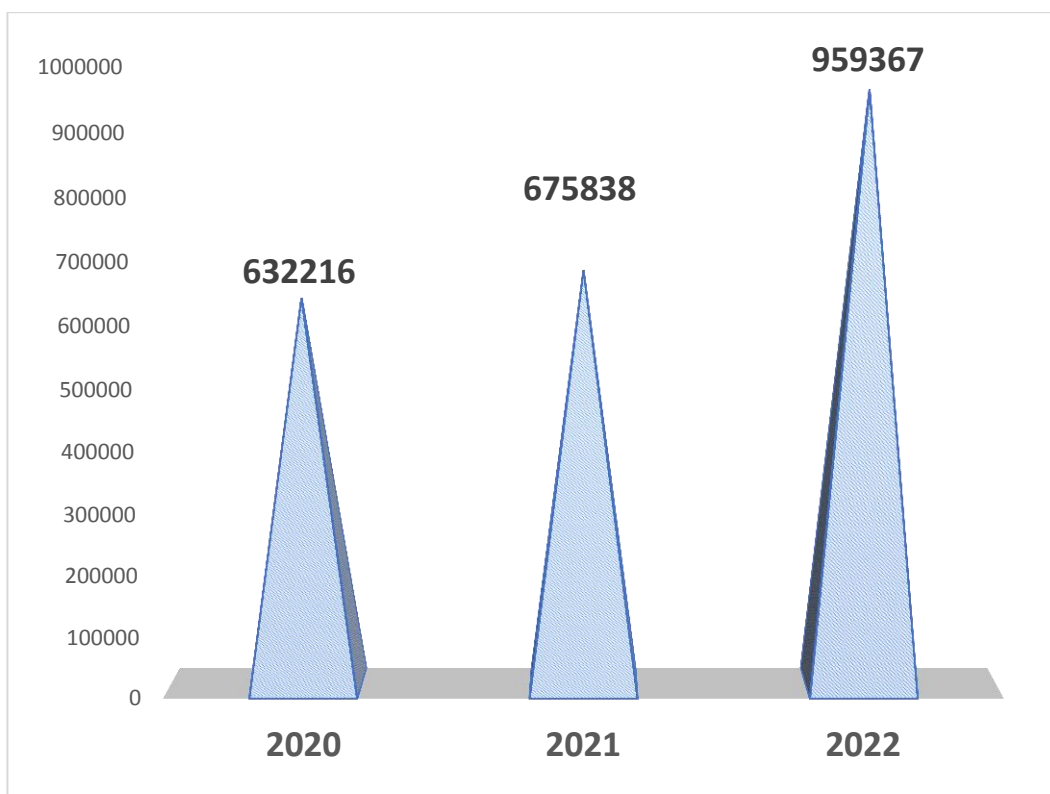

Рис.2. 14. Вартість запасів за досліджувані роки

Примітка. Розроблено автором за даними додатка А,Б

Особливо актуальним щодо обліку запасів є питання автоматизації, тому постає необхідність у розробці нових напрямків і рекомендацій стосовно методики обліку, проведення аналізу ефективності використання запасів, посилення ролі інформаційної та контрольної функцій щодо управління запасами.

З метою швидкого вирішення наявних питань необхідно узагальнити теоретико-методичні аспекти обліку, аналізу та контролю запасів, удосконалити систему проведення аналізу і особливо контролю за ефективним використанням запасів. Виконання поставлених завдань дасть можливість значно підвищити результативність фінансово-господарської діяльності установи.

Облік отримання малоцінних та швидкозношуваних предметів
у травні 2022 року

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Оприбуткування придбаних малоцінних та швидкозношуваних предметів через підзвітну особу	1812	2116	280,00
Оприбутковано малоцінні та швидкозношувані предмети, отриманих як благодійна допомога	1812	7511	500,00

Примітка. Розроблено автором за даними [53]

Таблиця 2.8

Облік запасів за червень 2022 року

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Опримано пально-мастильні матеріали	1514	6211	1550,00
Перерахування коштів після одержання пально-мастильних матеріалів	6211	2313	1550,00
Списано пально-мастильні матеріали	8013	1514	1550,00

Примітка. Розроблено автором за даними [53]

2.3. Організаційні аспекти обліку доходів і видатків

Від правильно налагодженого процесу обліку доходів і видатків залежить фінансовий результат діяльності.

Рис. 2.15. Чинники та їх вплив на організацію формування фінансового забезпечення

Примітка. Розроблено автором

Таблиця 2.9

Звіт про фінансові результати за 2021 рік

Показники	За звітний період
<i>ДОХОДИ</i>	
<i>Доходи від обмінних операцій</i>	
Бюджетні асигнування	25550271,00
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	1436806,00
Інші доходи від обмінних операцій	30979,00
Усього доходів від обмінних операцій	27018056,00
<i>Доходи від необмінних операцій</i>	
Інші доходи від необмінних операцій	324137,00
Усього доходи від необмінних операцій	324137,00
Усього доходів	27342193,00
<i>ВИТРАТИ</i>	
<i>Витрати за обмінними операціями</i>	
Витрати на виконання бюджетних програм	23985387,00
Інші витрати за обмінними операціями	7607,00
Усього витрат за обмінних операцій	23992994,00
<i>Витрати за необмінними операціями</i>	
Інші витрати за необмінними операціями	3095056,00
Усього витрат за необмінних операцій	3095056,00
Усього витрат	27088050,00
Профіцит/ дефіцит за звітний період	254143,00

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

За даними таблиці доцільно вказати, що за підсумками діяльності установа отримала профіцит у сумі 254143 грн.

Рис.2. 16. Склад та структура доходів за 2021 рік

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

Доходи за 2021 рік визначено у сумі 27342193 грн. У тому числі за обмінними операціями вони становлять 27018056 грн., або 99% від загальної суми і лише 1% припадає на доходи від необмінних операцій.

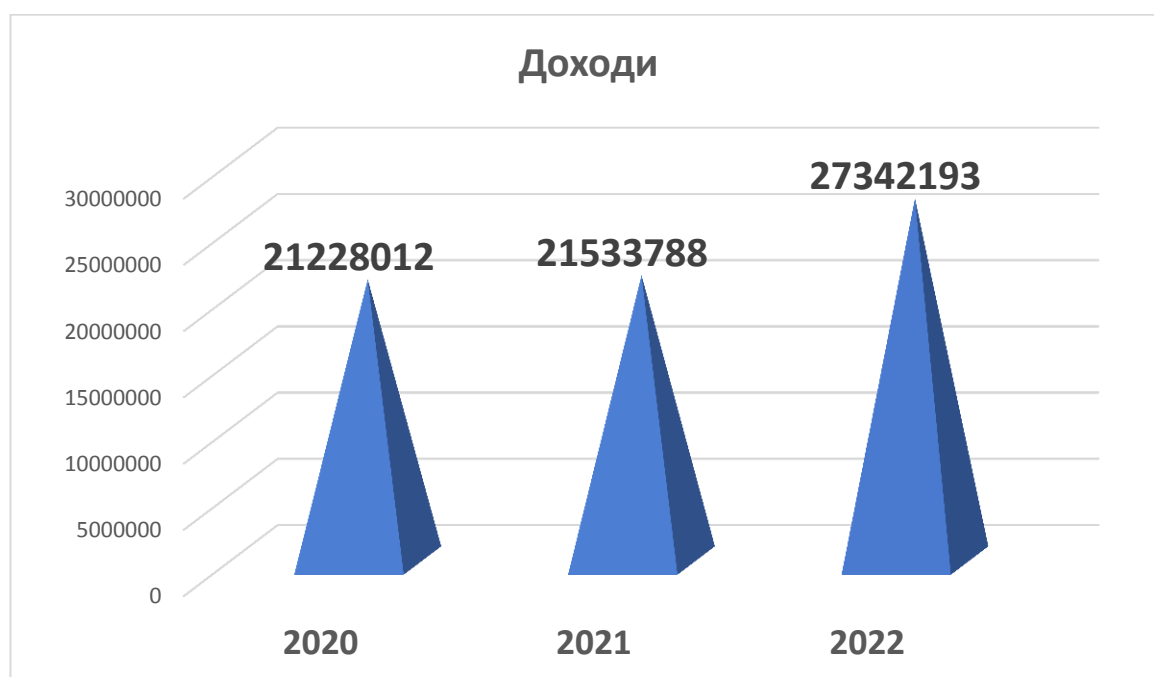

Рис.2. 17. Доходи установи на 1 січня 2020-2022 років

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В,Д

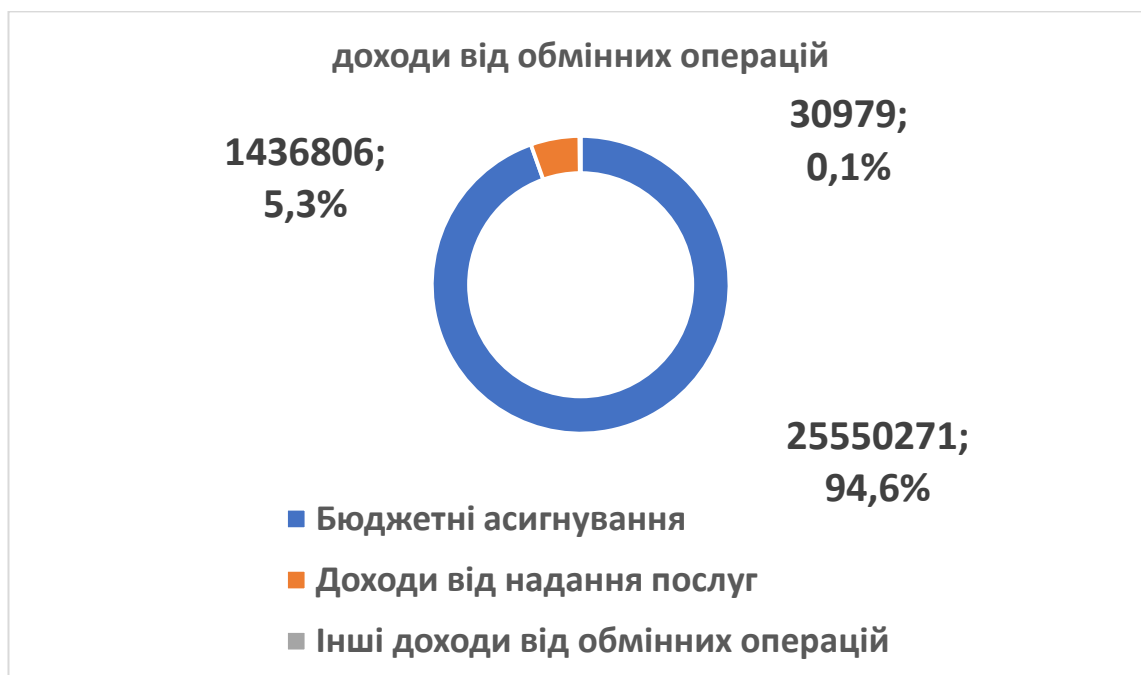

Рис.2. 18. Склад та структура доходів від обмінних операцій за 2021 рік

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

У складі доходів від обмінних операцій за 2021 рік 94,6% – це бюджетні асигнування; 5,3% – доходи від надання послуг і 0,1% – інші доходи від обмінних операцій.

Таблиця 2.10

Облік доходів за 2021 рік

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Надходження бюджетних асигнувань	2313	7011	25550271,00
Нарахування суми надходжень від надання послуг (виконання робіт)	2111	7111	1436806,00
Надходження коштів від надання послуг (виконання робіт)	2313	2111	1436806,00
Інші доходи від обмінних операцій	2313	7411	30979,00
Усього доходів від обмінних операцій			27018056,00
Інші доходи від необмінних операцій	2313	7511	324137,00
Усього доходів від необмінних операцій			324137,00

Усього доходів			27342193,00
----------------	--	--	-------------

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

Рис.2. 19. Склад та структура витрат за 2021 рік

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

У структурі витрат за 2021 рік 89% це витрати за обмінними операціями та 11% витрати за необмінними операціями.

Рис.2. 20. Склад та структура витрат від обмінних операцій за 2021 рік

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

Таблиця 2.11

Елементи витрат за обмінними операціями за 2021 рік

Стаття	За звітний період, грн	Питома вага, %
Витрати на оплату праці	16675085,00	69,5
Відрахування на соціальні заходи	3633516,00	15,1
Матеріальні витрати	3506871,00	14,6
Амортизація	169915,00	0,7
Інші витрати	7607,00	0,1
Усього	23992994,00	100

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

Усього витрати за обмінними операціями становили 23992994 грн.

За даними рисунка 2.21 та таблиці 2.11 зазначимо, що найбільшу частку у елементах витратах за обмінними операціями складають витрати на оплату праці - 16675085 грн., або це становить 69,5%; відрахування на соціальні заходи - 3633516 грн. (15,1%); матеріальні витрати - 3506871 грн. (14,6%); амортизація - 169915 грн. (0,7%); інші витрати - 7607 грн. (0,1%).

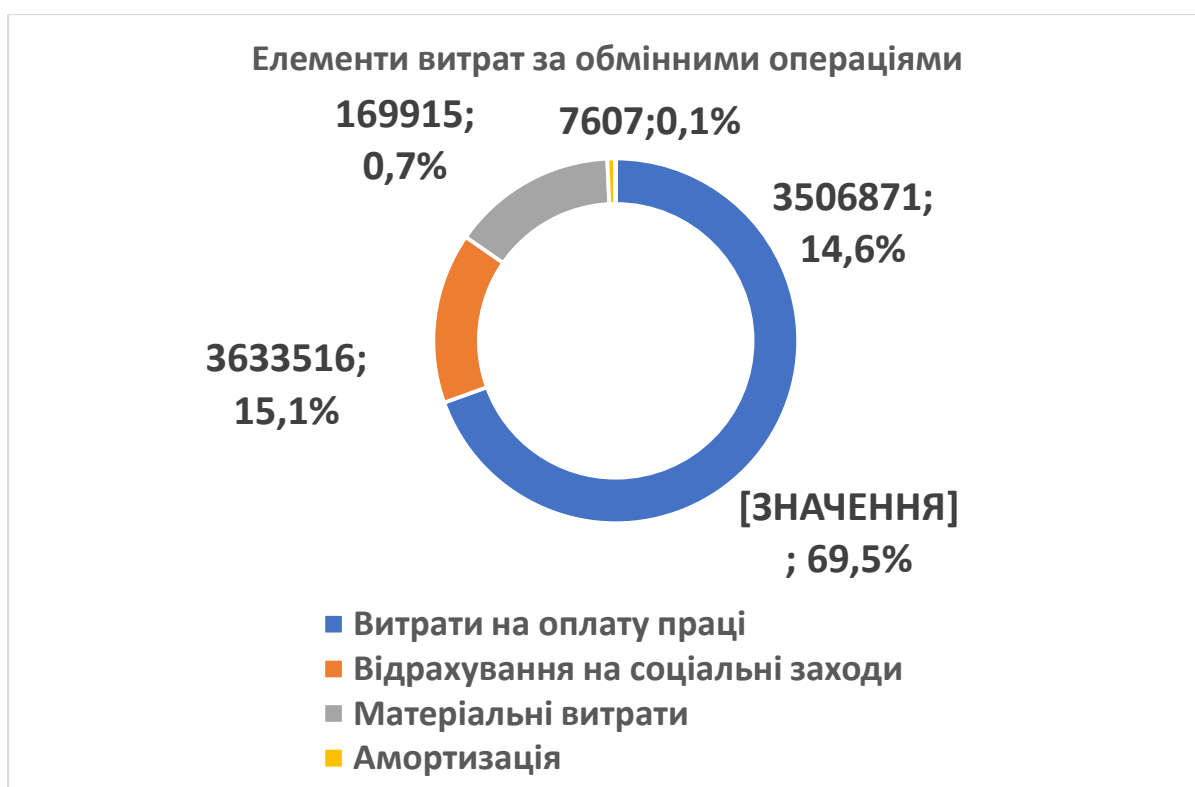

Рис. 2.21. Елементи витрат за обмінними операціями

Примітка. Розроблено автором за даними додатка В

Таблиця 2.12

Облік витрачання коштів за квітень 2022 року

Зміст господарської операції	Кореспондуючі субрахунки		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
1. Перерахування коштів постачальникам за матеріальні цінності та надані послуги за умови попередньої оплати	2117	2313	1600,00
2. Перерахування коштів після одержання матеріальних цінностей та наданих послуг	6211	2313	2300,00
3. Перераховано кошти за електроенергію	6415	2313	2200,00

Примітка. Розроблено автором за даними [53]

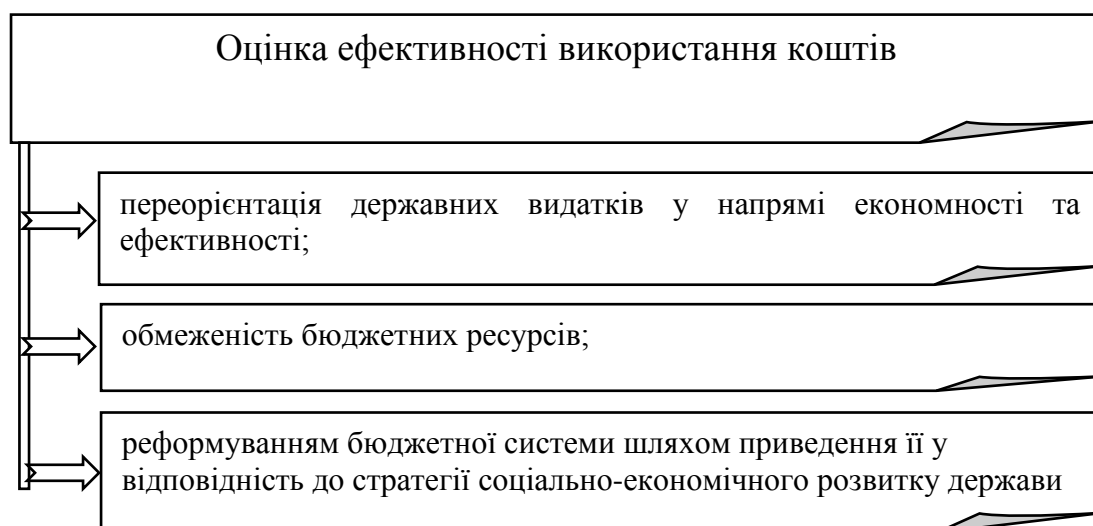

Рис. 2.22. Оцінка ефективності використання коштів

Примітка. Розроблено автором

2.4. Удосконалення обліку, аналізу та контролю на основі застосування інформаційних технологій

Проблеми впровадження автоматизації обліку насамперед зумовлені тим, що потребують значних витрат і наявності кваліфікованого персоналу, який може працювати з сучасними комп'ютерними технологіями.

Автоматизоване ведення обліку підвищує його оперативність, дає можливість добре впорядкувати інформаційні потоки, так як полегшує і пришвидшує отримання інформації та знижує ризики виникнення помилок.

Автоматизовані системи:

- задовільняють інтереси різноманітних користувачів;
- виконують контрольну функцію;
- дають можливість швидко проводити аналіз та подавати прогностичні рішення щодо фінансово-господарської діяльності.

Інформаційно-програмне забезпечення сприяє швидкому прийняттю рішень, оптимізує та налагоджує обліковий процес, підтверджує достовірність облікових даних та посилює контрольні функції, так як у будь-який момент можливо перевірити наявність активів, стан розрахунків та зобов'язань.

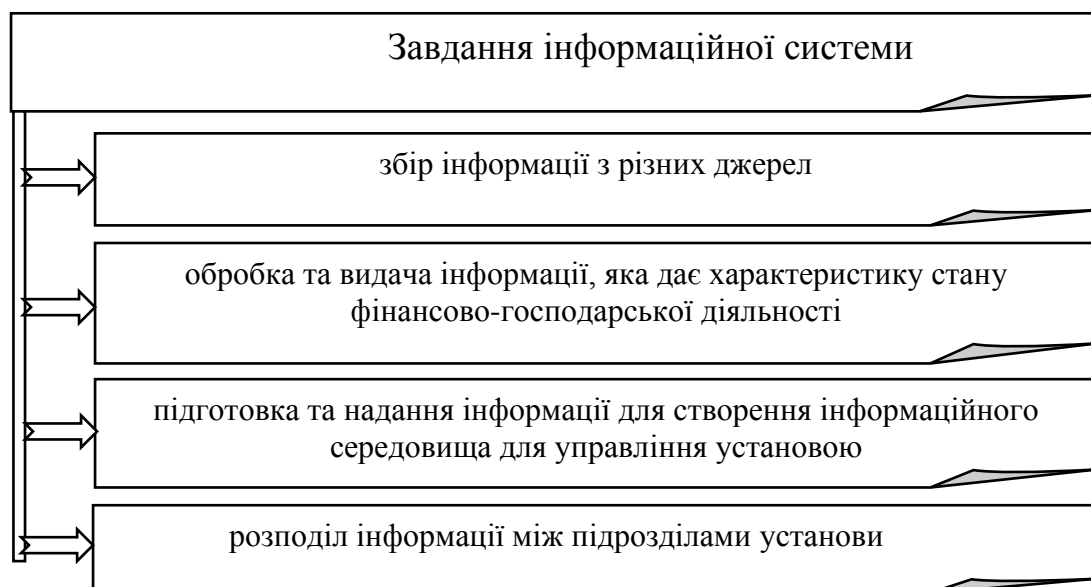

Рис. 2.23. Завдання інформаційної системи

Примітка. Розроблено автором

Сусіденко В.Т. зазначає «інформаційні технології – це організована сукупність методів, процесів та програмно-технічних засобів, об'єднаних в технологічний ланцюг, що забезпечує збір, зберігання, обробку та передачу інформації з метою ефективної організації діяльності людей» [74].

Інформаційні технології змінюють систему обліку, що у кінцевому результаті, підвищує якість надання послуг та робить процес управління установою більш ефективним.

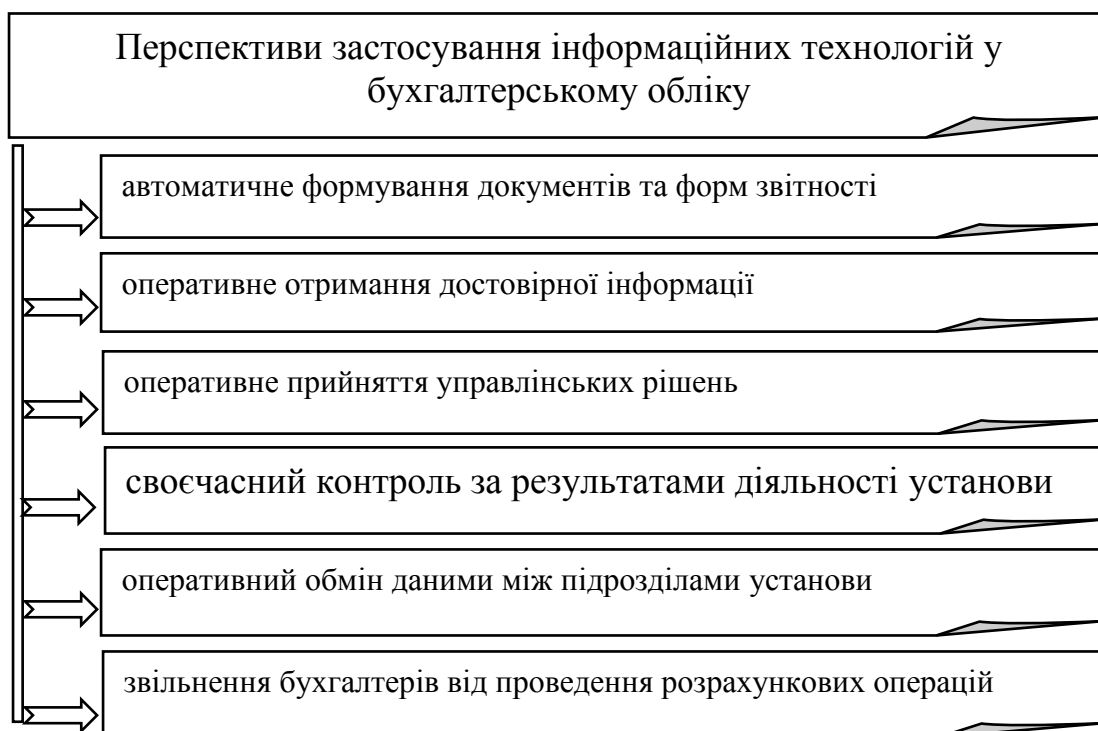

Рис.2.24. Перспективи застосування інформаційних технологій

Примітка. Розроблено автором

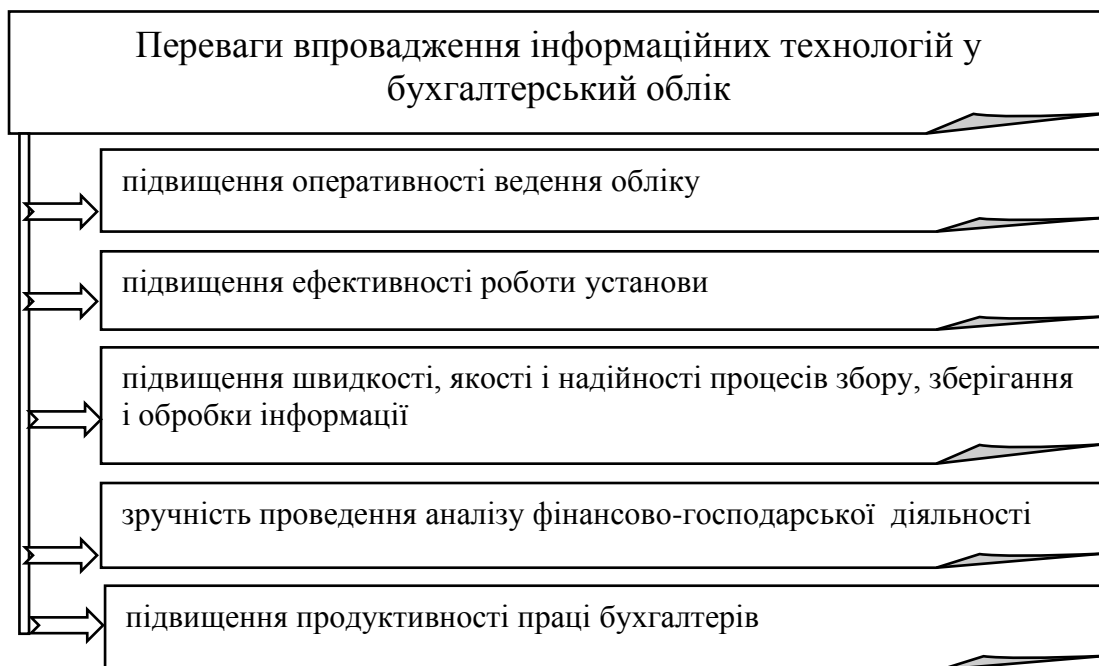

Рис.2.25. Переваги впровадження інформаційних технологій

Примітка. Розроблено автором

Напрямки удосконалення облікового процесу сьогодні, у більшій мірі, повинні зачіпати технологію обліку та порядок обробки облікової інформації, тому доцільно використовувати найбільш сучасні інформаційні технології, які можуть значно полегшити роботу бухгалтерів і спричинити позитивні зміни щодо використання наявних ресурсів. Часткова автоматизація облікового процесу не вирішує нагальних проблем в установі, тому що обсяг інформації постійно зростає, що в значній мірі гальмує опрацювання обліково-аналітичної інформації і не дає можливості швидко прийняти управлінське рішення. Часто організаційно-технічні та економічні проблеми не дають можливості установам освіти застосовувати новітні інформаційні технології, тому правильний вибір потрібно зосереджувати на програмному забезпеченні, яке дає можливість проводити переналаштування за умови незначних змін. Особливо це стосується порядку формування доходів. За таких умов користувач при роботі із системою може отримати можливість відразу і формувати і друкувати наступні документи:

- формування доходів передбачає також і обов'язкове уточнення

розпису доходів;

– здійснювати аналіз виконання планових показників за доходами у декількох облікових періодах та безпосередньо обраховувати відсоток виконання планових завдань у кожному обліковому періоді окремо;

– одночасно формувати довідку обліку видатків за необхідний обліковий період у відповідності до кодів економічної класифікації видатків.

У цьому документі вказуються дані про фінансування в розрізі економічної класифікації на визначений день, місяць і з початку поточного року.

Застосування інформаційних технологій полегшує роботу облікових працівників, тому керівництво установ повинно знаходити методи для швидкого їх запровадження. Однак у кожному окремому випадку доцільно чітко провести постановку задачі щодо цілей забезпечення обліку, аналізу та контролю, так як цей процес має удосконалити технології опрацювання інформації, забезпечити раціональне використання ресурсів та налагодити якісний контроль.

При впровадженні сучасних технологій потрібно враховувати особливості діяльності, які вимагають використання певних принципів, дотримання вимог законодавства і враховувати внутрішні потреби установи (рис.2.26).

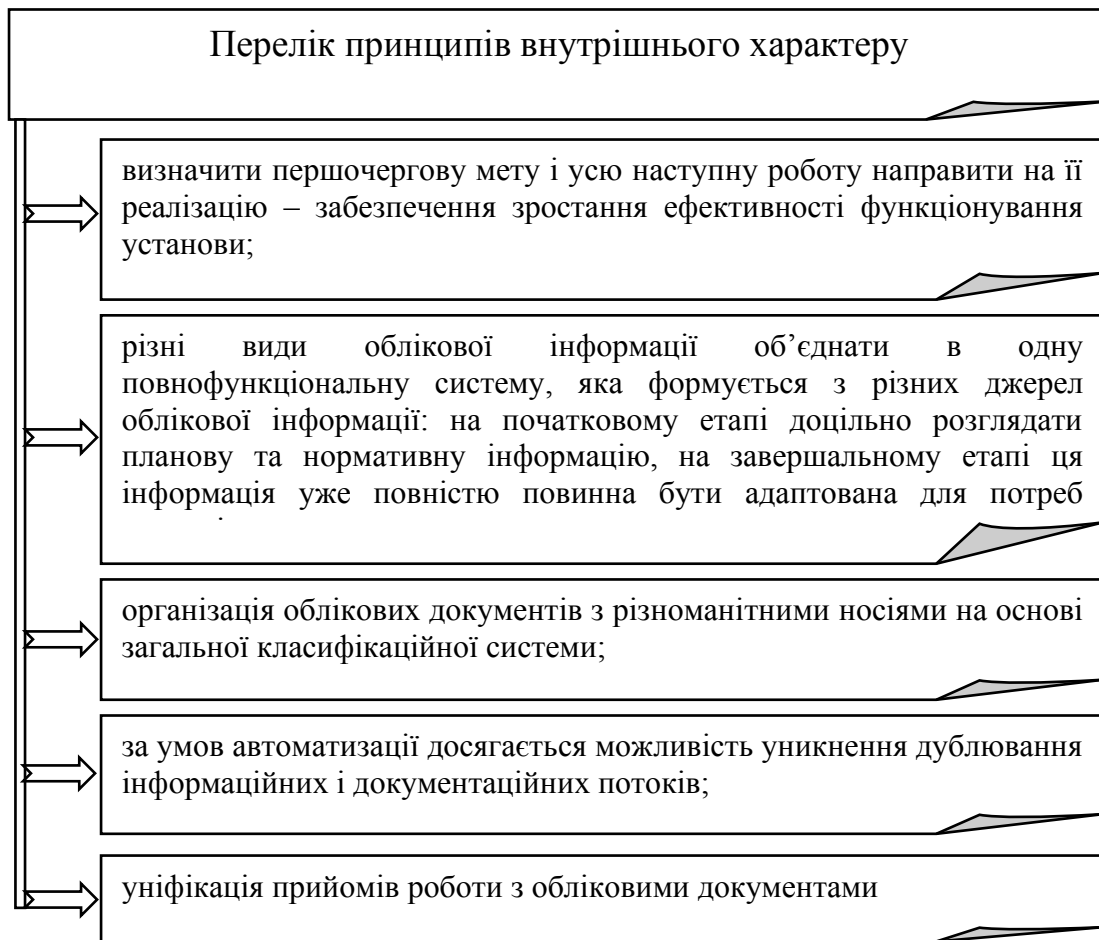

Рис.2.26. Перелік принципів внутрішнього характеру

Примітка. Розроблено автором

Вказані принципи дають можливість чітко визначити мету для розв'язання поставлених завдань та встановити критерії, які має задовільнити інформаційна система, враховуючи, що вона повинна бути надійною, гнучкою, мати зрозумілий інтерфейс користувача.

Застосування сучасних програмних продуктів змінює не лише систему обліку, але і контролю. Напрямки діяльності мають значну практичну цінність, тому що забезпечують ефективний процес автоматизації, як облікового, так і контрольного процесів.

Доцільно зауважити, що дослідження особливостей використання програмних продуктів для установ державного сектору дають можливість зробити раціональний вибір і ефективно налагодити роботу.

Висновки до розділу 2

За результатами дослідження діяльності установи доцільно зазначити, що необхідно забезпечити більш ефективний розподіл фінансових ресурсів щодо проведення видатків на освітні послуги, посилити контроль за цільовим використанням коштів та розробити заходи щодо забезпечення розвитку професійно-технічної освіти і привести обсяги підготовки висококваліфікованих фахівців певного профілю у відповідність до потреб ринку праці. Доцільно також розробити ефективні моделі фінансового забезпечення системи професійно-технічної освіти з метою вдалого управління.

Досліджуючи фінансово-господарську діяльність установи нами встановлено, що удосконалення обліку можливо досягти за такими напрямками:

- інформаційні дані бухгалтерського обліку дають можливість забезпечити проведення контролю за ефективним і раціональним використанням фінансових та нефінансових активів;

- щодо основних засобів, то необхідно своєчасно проводити нарахування та відображати в обліку знос;

- потрібно передавати в оренду основні засоби, які не задіяні і не використовуються у господарській діяльності;

- забезпечити відповідні умови для своєчасного проведення ремонтів і дотримання режиму економії активів;

- постійно оновлювати систему автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні активами та обґрунтувати раціональні методи проведення

інвентаризації;

– якісно налагодити механізм своєчасного та достовірного фіксування інформації щодо отриманих доходів та здійснених видатків;

– потрібно посилити контроль за повнотою формування статей доходів та витрат, цільовим використанням коштів, а також здійснювати постійний аналіз їх раціонального використання;

– приймати ефективні заходи щодо запобігання фактам неефективного використання коштів;

– забезпечити безперервність отримання інформації щодо оперативних даних за усіма об'єктами обліку між бухгалтерською службою і апаратом управління установи в особі керівника;

– доцільно розробити заходи нормативного та методичного забезпечення, які б у більшій мірі відповідали вимогам міжнародної практики.

Необхідно зауважити, що при виборі програмного забезпечення установи освіти повинні перш за все зосереджувати увагу на ефективності функціонування програми, щоб якісно та швидко автоматизувати обліково-аналітичні роботи. У цьому випадку доцільно вивчити технічні характеристики, швидкість опрацювання інформації, можливість внесення змін у відповідності до змін законодавчих документів, ціну і документацію до програмного забезпечення.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗІЦІЯ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ

3.1. Організаційно-методичні засади економічного аналізу

Економічний аналіз це важливий елемент управління, який дає можливість виявити недоліки і резерви у діяльності установи, слугує елементом ефективного використання ресурсів та пошуку шляхів зниження собівартості надання послуг.

Таблиця 3.1

Аналіз структури та динаміки фінансових активів установи
на 1 січня 2021-2022 років (грн.)

Показники	Фактична наявність				Структура активів, %		
	2021 рік	2022 рік	Відхилення		2021 рік	2022 рік	+/- %
			+/-	%			
Фінансові активи, всього у т.ч.:	320098	714181	394083	223,1	100,0	100,0	–
Поточна дебіторська заборгованість:	30426	32076	1650	105,4	9,5	4,5	-5,0
<i>за розрахунками за товари, роботи, послуги</i>	<i>16832</i>	<i>22633</i>	<i>5801</i>	<i>134,5</i>	<i>55,3</i>	<i>70,6</i>	<i>15,3</i>
<i>за розрахунками із соціального страхування</i>	<i>13594</i>	<i>9443</i>	<i>-4151</i>	<i>69,5</i>	<i>44,7</i>	<i>29,4</i>	<i>-15,3</i>
Грошові кошти у національній валюті в казначействі	289672	682105	392433	235,5	90,5	95,5	5,0

Примітка. Розраховано автором за даними додатку А, Б

Структуру фінансових активів за досліджуваний період формує поточна дебіторська заборгованість, яка становить 30426 грн. (9,5%) та грошові кошти у національній валюті в казначействі 289672 грн. (90,5%) за 2021 рік. У складі поточної дебіторської заборгованості відображені суми заборгованості за товари, роботи, послуги 16832 грн. та за розрахунками із соціального страхування 13594 грн. Суми заборгованості за товари, роботи,

послуги у складі поточної дебіторська заборгованість становлять 55,3 %, відповідно на суми за розрахунками із соціального страхування припадає 44,7% на 1 січня 2021 року.

На 1 січня 2022 року це співвідношення дещо змінилось 70,6% та 29,4%. Необхідно вказати, що у структурі поточної дебіторської заборгованості зросла на 15,3% заборгованість за товари, роботи, послуги, що є негативним фактором у діяльності установи.

На 1 січня 2022 року структура дещо змінилась поточна дебіторська заборгованість, яка становить 32076 грн. (4,5%), її частка знизилась на 5% у порівнянні із попереднім роком та грошові кошти у національній валюті в казначействі 682105 грн. (95,5%), відповідно їх частка зросла на 5%.

Економічний аналіз розглядається як інформаційне забезпечення, що базується на фактах господарської діяльності і сприяє появі нової інформаційної бази для управління, контролю, розвитку і удосконалення. Аналіз виступає проміжною ланкою між інформаційним етапом та етапом прийняття рішень з урахуванням факторів впливу та виду діяльності установи щодо надання послуг.

Усі отримані числові дані проходять детальне аналітичне опрацювання, проводиться розрахунок, порівнюються облікові періоди, встановлюються абсолютні та відносні відхилення, вивчаються причини змін, формуються висновки та подаються рекомендації. Тобто усі внутрішні процеси досліджуються, встановлюються зовнішні чинники та приймаються управлінські рішення за результатами проведеного дослідження.

За даними таблиці 3.2 робимо висновок про те, що у структурі нефінансових активів є основні засоби, на які припадає найбільша частка: 71,7% (1744636 грн.) та 69,5% (2209741 грн.) на 1 січня 2021-2022 років. На нематеріальні активи припадає найменший відсоток 0,6% та 0,4%. Слід зазначити за досліджувані роки їх вартість залишилась незмінною (11746 грн.). Вартість запасів зросла на 303529 грн. На 1 січня 2021 року вона становила 675838 грн. (27,8%) та 1 січня 2022 року – 959367 грн. (30,1%).

Таблиця 3.2

Аналіз структури та динаміки нефінансових активів установи
на 1 січня 2021-2022 років (грн.)

Показники	Фактична наявність				Структура активів, %		
	2021 рік	2022 рік	Відхилення		2021 рік	2022 рік	+/- %
			+/-	%			
Нефінансові активи, всього у т.ч.:	2432220	3180854	748634	130,8	100,0	100,0	-
Основні засоби	1744636	2209741	465105	126,7	71,7	69,5	
Нематеріальні активи	11746	11746	-	100	0,5	0,4	
Запаси	675838	959367	303529	141,9	27,8	30,1	

Примітка. Розраховано автором за даними додатку А, Б

Таблиця 3.3

Аналіз структури та динаміки запасів
на 1 січня 2021-2022 років (грн.)

Показники	Фактична наявність				Структура засобів, %		
	2021 рік	2022 рік	Відхилення		2021 рік	2022 рік	+/- %
			+/-	%			
Запаси, всього у т.ч.:	675838	959367	283529	142,0	100,0	100,0	-
Продукти харчування	5360	7754	2422	145,4	0,8	0,8	-
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	10232	14451	4219	141,2	1,5	1,5	-
Будівельні матеріали	221009	499461	278452	226,0	32,7	52,0	19,3
Тара	11	11	-	100,0	0,06	0,01	-0,05
Сировина і матеріали	16453	16378	-	100,0	2,4	1,7	-0,7
Готова продукція	969	969	-	100,0	0,14	0,19	0,05
МШП	421804	420343	-1461	-99,6	62,4	43,8	-18,6

Примітка. Розраховано автором за даними додатку Ж,З

Доцільно зауважити, що у структурі запасів за досліджувані роки суттєві зміни відбулись за показником будівельні матеріали. У 2021 році вони склали 32,7% (221009 грн.), то у січні 2022 року – 499461 грн., або це становить 52% від загальної вартості запасів. Їх вартість зросла більше як у

два рази, що у більшості випадків зумовлено значним зростанням вартості будівельних матеріалів.

Зменшилась вартість МШП на 1461 грн, їх частка в структурі запасів знижилась з 62,4% (421804 грн.) до 43,8% (420343 грн.), тобто на 18,6%.

Таблиця 3.4

Аналіз структури та динаміки основних засобів
на 1 січня 2021-2022 років (грн.)

Показники	Фактична наявність				Структура засобів, %		
	2021 рік	2022 рік	Відхилення		2021 рік	2022 рік	+/- %
			+/-	%			
Основні засоби (первісна вартість), всього у т.ч.:	2844239	3828526	984287	134,6	100,0	100,0	–
Машини та обладнання	1808896	2095994	287098	115,9	63,6	54,7	-8,9
Інструменти, прилади, інвентар	85085	85085	–	100,0	3,0	2,2	-0,8
Бібліотечні фонди	206008	258403	52395	125,4	7,2	6,8	-0,4
Малоцінні необоротні матеріальні активи	604010	1240516	636506	205,3	21,3	32,4	11,1
Білизна, постільні речі, одяг та взуття	140240	148528	8288	105,9	4,9	3,9	-1,0

Примітка. Розраховано автором за даними додатку Ж,З

В структурі основних засобів за досліджувані роки незначне зменшення відбулось за усіма показниками, окрім Малоцінні необоротні матеріальні активи, за якими пройшло збільшення на 11,1 %, або на 636506 грн. У структурі найбільший відсоток припадає на показник Машини та обладнання 63,6% та 54,7%, зниження склало 8,9% (287098 грн.) та Малоцінні необоротні матеріальні активи – 21,3% та 32,4% відповідно.

Таблиця 3.5

Аналіз кошторису установи за доходами на 2021 рік

Статті доходів	Усього за рік	
	Сума, грн.	Питома вага, %
Надходження коштів із загального фонду бюджету	22539765	93,3
Надходження коштів із спеціального фонду бюджету, у тому числі:	1626500	6,7
надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством	1426500	87,7
<i>-плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із основною діяльністю</i>	<i>300000</i>	<i>21,0</i>
<i>-надходження бюджетних установ від додаткової (господавської) діяльності</i>	<i>1100000</i>	<i>77,1</i>
<i>-плата за оренду майна бюджетних установ</i>	<i>26500</i>	<i>1,9</i>
інші джерела власних надходжень	200000	12,3
Всього	24166265	100

Примітка. Розраховано за даними додатка

Провівши аналіз кошторису установи за 2021 рік, можна зазначити, що 93,3% припадає на доходи за загальним фондом, або це становить 22539765 грн. і лише 6,7% (1626500 грн.) становлять доходи за спеціальним фондом. У структурі доходів за спеціальним фондом 87,7% припадає на надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством та 12,3% – інші джерела власних надходжень. На основі здійсненого аналізу структури доходів за спеціальним фондом можливо обґрунтувати прогноз потреби населення в наданні певних видів послуг, встановити обсяги задоволення цих потреб згідно чинного законодавства, встановити чи ефективно використовуються ресурси, здійснити їх оцінку та виявити причини з яких фактичні показники діяльності установи не відповідають плановим, а далі за цими показниками визначити фактори, що на це вплинули та прийняти правильні управлінські рішення.

Таблиця 3.6

Аналіз складу і структури видаткової частини кошторису

за загальним фондом за 2020-2021 роки (грн.)

Статті видатків	2020 рік		2021 рік		Відхилення	
	Фактично	Питома вага, %	Фактично	Питома вага, %	+/-	%
Поточні видатки в тому числі:	22338863	100,0	22539765	100,0	200902	100,9
Оплата праці	13574044	60,7	13683171	60,7	109127	100,8
Нарахування на оплату праці	2986289	13,4	2972372	13,2	-13917	99,5
Використання товарів і послуг в т.ч.:	2635130	11,8	2163482	9,6	-471648	82,1
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	91618	3,5	282230	13,1	190612	308,0
Продукти харчування	277330	10,5	304500	14,1	27170	109,8
Оплата послуг (крім комунальних)	8382	0,3	24752	1,1	16370	295,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв у т.ч.:	2257800	85,7	1552000	71,7	-705800	68,7
<i>оплата теплопостачання</i>	<i>576800</i>	<i>25,6</i>	<i>404100</i>	<i>26,1</i>	<i>-172700</i>	<i>70,0</i>
<i>оплата водопостачання та водовідведення</i>	<i>241000</i>	<i>10,7</i>	<i>194000</i>	<i>12,5</i>	<i>-47000</i>	<i>80,5</i>
<i>оплата електроенергії</i>	<i>468000</i>	<i>20,7</i>	<i>403000</i>	<i>26,0</i>	<i>-65000</i>	<i>86,1</i>
<i>оплата природного газу</i>	<i>956000</i>	<i>42,3</i>	<i>502200</i>	<i>32,3</i>	<i>-453800</i>	<i>52,5</i>
<i>оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг</i>	<i>16000</i>	<i>0,7</i>	<i>48700</i>	<i>3,1</i>	<i>32700</i>	<i>304,4</i>
Соціальне забезпечення	3143400	14,1	3720740	16,5	577340	118,4

Примітка. Розраховано за даними додатка К,Л

Розглядаючи структуру поточних видатків за 2020 та 2021 роки слід зазначити, що на статтю Оплата праці припадає 60,7% у обох роках, що є найвагомішими видатками. Нарахування на оплату праці у досліджуваних роках становили відповідно 13,4% та 13,2%. Використання товарів і послуг – 11,6% та 9,6%. Соціальне забезпечення збільшилось із 14,1% до 16,5%.

За 2020 рік за статтею Використання товарів і послуг 85,7% видатків

припадає на Оплату комунальних послуг та енергоносіїв, 10,5% на Продукти харчування, 3,5% – Предмети, матеріали, обладнання та інвентар та 0,3% – Оплата послуг (крім комунальних). При оплаті комунальних послуг та енергоносіїв найбільший відсоток припадає на оплату природного газу (42,3%) та оплата теплопостачання (25,6%).

За 2021 рік за статтею Використання товарів і послуг 71,7% це видатки на Оплату комунальних послуг та енергоносіїв. Значно зросли видатки на Предмети, матеріали, обладнання та інвентар з 3,5% до 13,1%. Також спостерігається зростання видатків на 3,6% на Продукти харчування із 10,5% до 14,1% При оплаті комунальних послуг та енергоносіїв найбільший відсоток припадає на оплату природного газу (32,3%), на оплату теплопостачання (26,1%) та оплату електроенергії (26%).

За даними таблиці 3.7 зазначимо, що у видатках за спеціальним фондом 66% припадає на статтю Використання товарів і послуг. Вказані видатки за досліджувані роки зросли до 74,2%, зростання становить 8,2%.

За два роки видатки на оплату праці знизилась з 27,4% до 20,6% та відповідно нарахування знизилась з 6,2 % до 4,5%, що свідчить про те, що рівень оплати в досліджуваній установі не піднімали.

За статтею Оплата комунальних послуг та енергоносіїв найбільший відсоток становлять видатки на оплату інших енергоносіїв та інших комунальних послуг (33,3%) та оплату природного газу (31,7%) за 2020 рік.

За 2021 рік 56,8% припадає на оплату природного газу та 13,6% на оплату інших енергоносіїв та інших комунальних послуг.

За результатами проведеного аналізу потрібно вказати, що Видатки на відрядження хоч і є незначними (15000 грн.), але у повному обсязі проводяться лише за кошти спеціального фонду.

Таблиця 3.7

Аналіз складу і структури видаткової частини кошторису

за спеціальним фондом за 2020-2021 роки (грн.)

Статті видатків	2020 рік		2021 рік		Відхилення	
	Фактично	Питома вага, %	Фактично	Питома вага, %	+/-	%
Поточні видатки в тому числі:	1531000	100,0	1458500	100,0	-72500	95,3
Оплата праці	420000	27,4	300000	20,6	120000	71,4
Нарахування на оплату праці	95000	6,2	66000	4,5	-29000	69,5
Використання товарів і послуг в тому числі:	1010000	66,0	1082500	74,2	72500	107,2
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	435000	43,1	590500	54,5	155500	135,7
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	15000	1,5	20000	1,8	5000	133,3
Продукти харчування	110000	10,9	100000	9,2	10000	90,9
Оплата послуг (крім комунальних)	305000	30,1	308000	28,6	3000	100,9
Видатки на відрядження	15000	1,5	15000	1,4	-	100,0
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв у т.ч.:	120000	11,9	44000	4,1	-76000	36,7
<i>оплата теплопостачання</i>	<i>13000</i>	<i>10,8</i>	<i>3000</i>	<i>6,8</i>	<i>10000</i>	<i>23,1</i>
<i>оплата водопостачання та водовідведення</i>	<i>9000</i>	<i>7,5</i>	<i>5000</i>	<i>11,4</i>	<i>-4000</i>	<i>55,6</i>
<i>оплата електроенергії</i>	<i>20000</i>	<i>16,7</i>	<i>5000</i>	<i>11,4</i>	<i>-15000</i>	<i>25,0</i>
<i>оплата природного газу</i>	<i>38000</i>	<i>31,7</i>	<i>25000</i>	<i>56,8</i>	<i>-13000</i>	<i>65,8</i>
<i>оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг</i>	<i>40000</i>	<i>33,3</i>	<i>6000</i>	<i>13,6</i>	<i>-34000</i>	<i>15,0</i>
Дослідження і розробки	10000	1,0	5000	0,4	-5000	50,0
Інші поточні видатки	6000	0,4	10000	0,7	4000	166,7

Примітка. Розраховано за даними додатка К,Л

3.2. Концептуальні положення проведення контролю

Державний контроль має виявити проблеми в діяльності установи та спрямувати дії на максимально швидке їх вирішення, створити можливості для притягнення до відповідальності винних осіб, з метою відшкодування спричинених збитків та недопущення у майбутньому. Він є важливою функцією управління, що спрямована на ефективне використання бюджетних коштів.

У сьогоденних складних умовах система освіти зазнає змін, які вимагають удосконалення методів контролю, зокрема фінансового аудиту (рис.3.1).

Проведення державного фінансового контролю за формуванням та ефективним використанням ресурсів розпорядників коштів державного сектору здійснюється Казначейською службою, Державною аудиторською службою, Рахунковою палатою.

Зкладам освіти необхідно застосовувати дієві стимули для ефективного використання фінансових ресурсів і не порушувати бюджетне законодавство, так як часто такі порушення зумовлені використанням коштів без застосування відповідних нормативно-правових документів; неналежним відображенням даних у обліку; порушеннями процесів закупівель; недотриманням термінів формування звітності; зловживаннями при ухваленні незаконних управлінських рішень. Потрібно вдало проводити планування і контроль за належним використанням коштів.

В умовах, коли виникає постійний дефіцит коштів, установи вимушені постійно вишукувати резерви з метою зниження витрат щодо надання необхідного обсягу якісних послуг і мати економічно-обґрунтовані обрахунки їх встановлення на відповідному рівні. При цьому потрібно використовувати дієві моделі та аналітичний інструментарій, що дає можливість вирішити методичні, організаційні проблеми та встановити чи установа використовує найбільш ефективні заходи щодо зниження витрат на надання освітніх послуг.

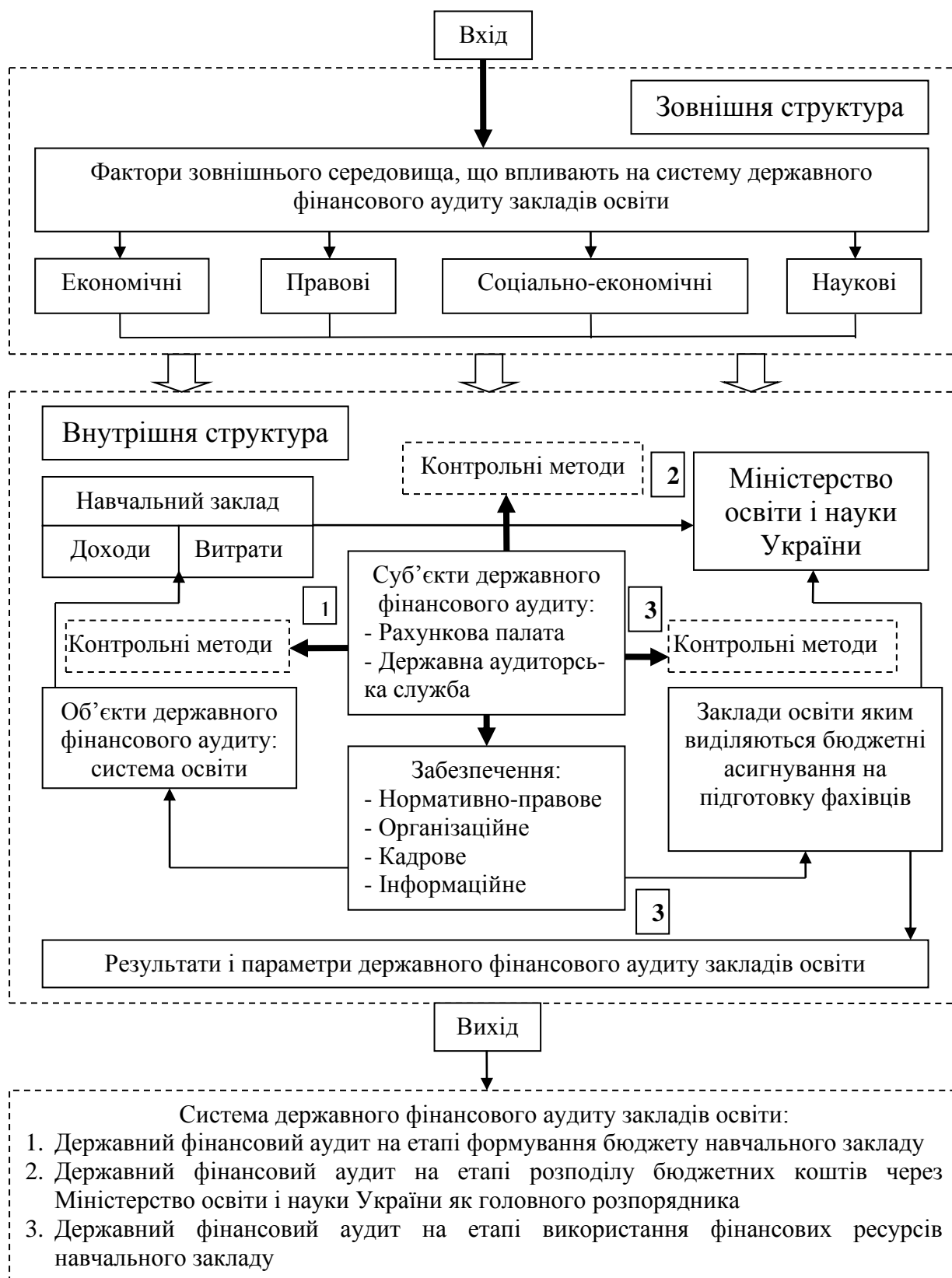

Рис. 3.1. Модель системи державного фінансового аудиту закладів освіти

Примітка. Розроблено автором

На ринку освітніх послуг модель системи державного фінансового аудиту забезпечує процеси формування і використання фінансових ресурсів, тому її доцільно розглядати як підсистему загальної цілісної системи аудиту.

При врахуванні факторів впливу на розвиток навчального закладу особливу увагу потрібно зосередити на вартості освітніх послуг (рис.3.2).

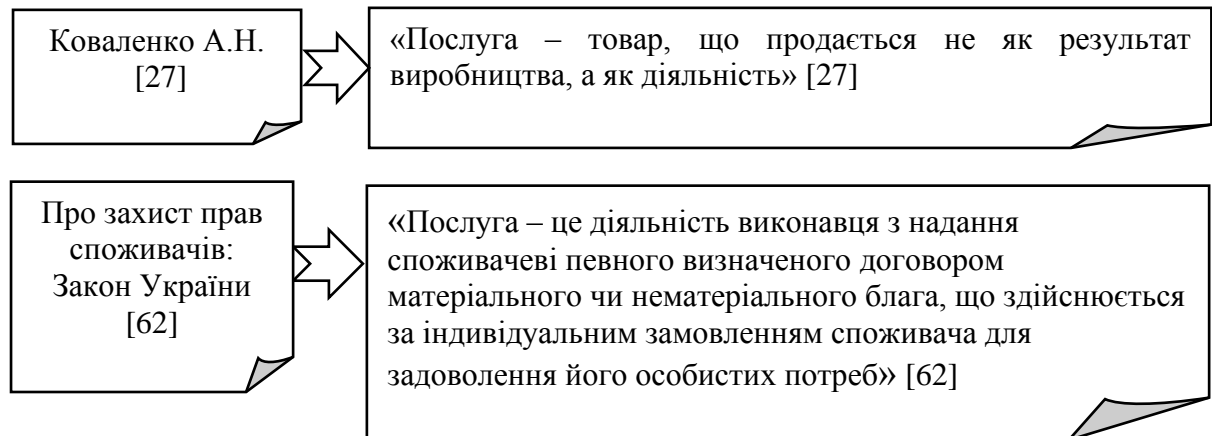

Рис.3.2. Сутність терміну «послуга»

Примітка. Розроблено автором за даними [27; 62]

Доцільно зазначити, що потрібно вірно застосовувати методіку розрахунку вартості освітніх послуг, оскільки це дасть ряд конкретних переваг закладу.

Управління якістю надання послуг включає процес вимірювання і перевірку основних видів діяльності стосовно надання послуг для уникнення негативних тенденцій і незадоволення споживачів, самоконтроль залучення персоналу до надання послуг і оцінювання рівня надання послуг для того, щоб визначити перспективи стосовно якості.

Ступінь задоволення повинен відповідати професійним і етичним нормам установи, що здійснює надання послуг та виявити негативні відгуки, щоб у подальшому вплинути на ці процеси. Також доцільно встановити чи

дотримуються встановлені критерії якості, якщо ні, то потрібно розробити програми, які сприяють підвищенню якості.

Контроль за витратами необхідно розпочинати з аналізу кошторису та дієвого налагодження внутрішнього контролю за витратами щодо надання послуг (рис.3.3).

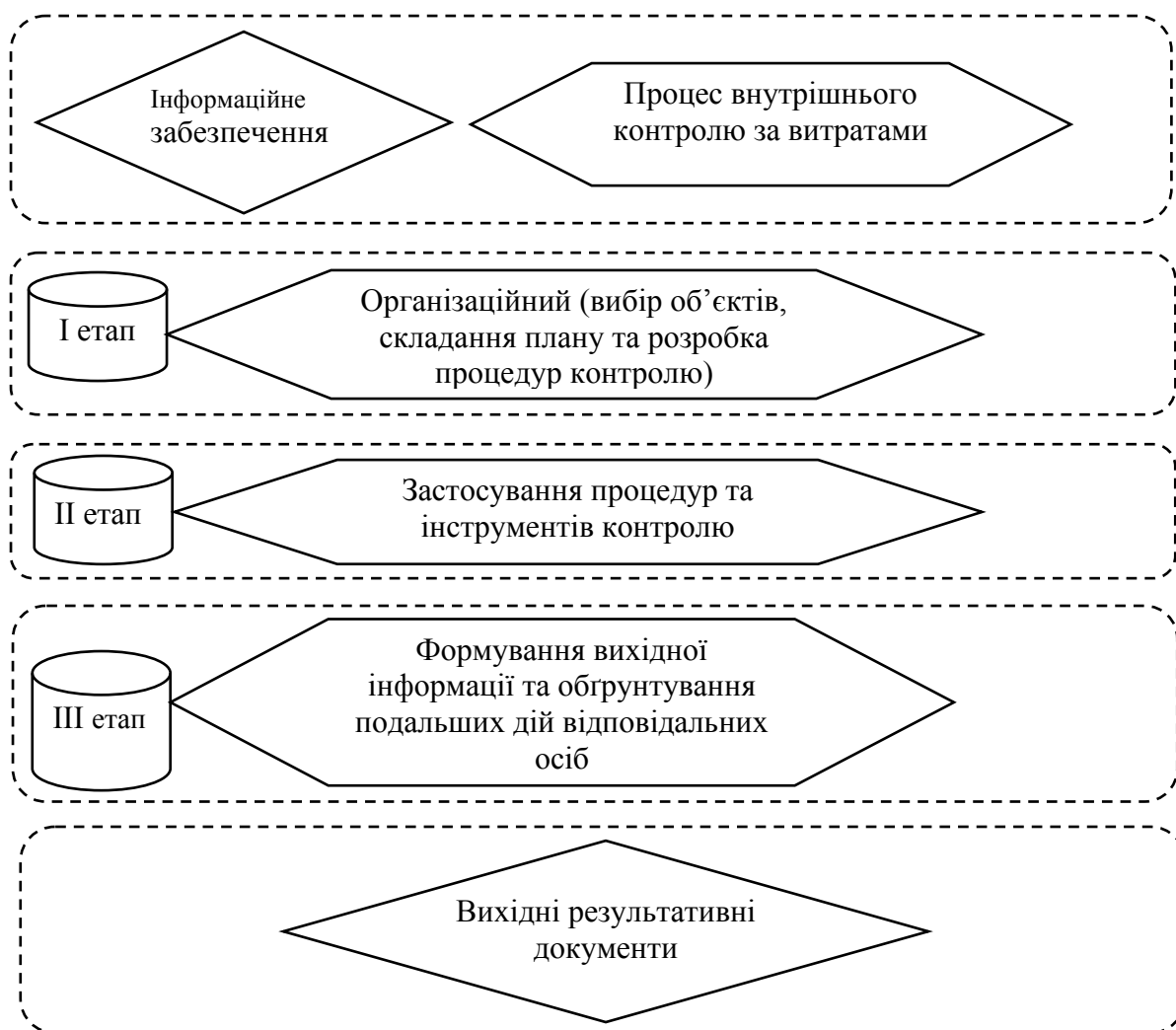

Рис. 3.3. Структурна схема процесу внутрішнього контролю за витратами

Примітка. Розроблено автором

При цьому основні напрямки внутрішнього контролю повинні бути зосереджені на вдалому планування діяльності установи, правильному

веденні бухгалтерського обліку, якісному використанню активів, цільовому використанню коштів (рис.3.4).

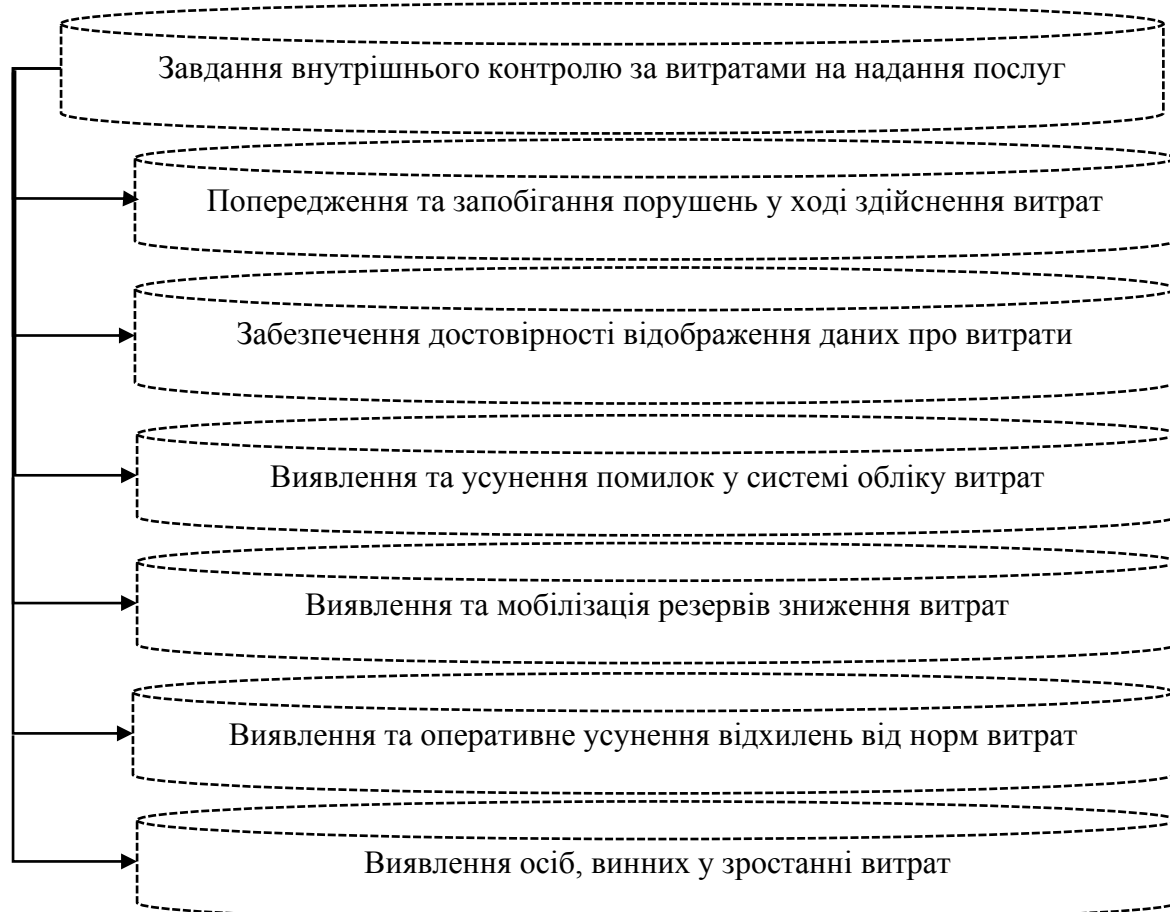

Рис.3.4. Завдання внутрішнього контролю за витратами на надання послуг установ освіти

Примітка. Розроблено автором

Вибір способу проведення контролю обумовлений обсягами надання послуг та повинен враховувати дані попередньо проведеного аналізу і оцінку ефективності здійснення контрольних заходів у минулі періоди.

Найбільш вдалим способом вказаної оцінки слід вважати порівняння витрат на організацію контрольної діяльності з отриманим обсягом економії з метою недопущенню зловживань, непродуктивних витрат, а також

нераціонального витрачання коштів з обов'язковим урахуванням структури установи та спектру послуг, що вона надає.

Контроль як функція управління дозволяє своєчасно виявити та ліквідувати ті передумови і фактори, які заважають ефективному веденню діяльності, успішному досягненню поставленої мети.

Організаційні аспекти здійснення контролю за витратами не у повній мірі відповідають поставленим завданням, що зумовлено внутрішніми чинниками, які недостатньо уваги зосереджують на оптимізації використаних ресурсів та запровадженні специфічних моделей контролю. Це зумовлено, в значній мірі тим, що спектр послуг є дуже різноманітним та вимоги до якості є досить різними, що унеможливує застосування стандартних моделей проведення контролю за ними, тому часто застосовують моделі, які більше враховують особливості діяльності установи при наданні послуг. У зазначених обставинах потрібно правильно застосовувати нормативно-правову базу з регулювання питань надання послуг, тому своєчасну перевірку дотримання законодавчих документів щодо порядку формування кошторису необхідно розглядати як один із важливих заходів здійснення контролю.

Процес формування і виконання кошторису розглядається як одна із аналітичних складових при здійсненні контролю за фінансовими ресурсами, що є у розпорядженні установи, тому ці процеси необхідно узгоджувати і при цьому обов'язково враховувати специфіку діяльності. За даними кошторису роблять висновки щодо результатів діяльності установи та встановлюють відхилення.

Особливу увагу при цьому потрібно зосередити на коштах спеціального фонду, тому що проведені контрольних заходів саме тут встановлюють значну кількість неузгоджених питань та порушень.

При проведенні аналізу кошторису необхідно правильно вибрати показники, вірно узагальнити результати аналітичної роботи та ефективно розробити заходи, що покращать його виконання.

З метою уникнення порушень у закладах освіти має бути налагоджений дієвий внутрішній контроль, який допоможе провести аналіз ризиків у їх діяльності та попередить виникнення зловживань.

Висновки до розділу 3

Структуру фінансових активів за досліджуваний період формує поточна дебіторська заборгованість, яка становить 30426 грн. (9,5%) та грошові кошти у національній валюті в казначействі 289672 грн. (90,5%) за 2021 рік. У складі поточної дебіторської заборгованості відображені суми заборгованості за товари, роботи, послуги 16832 грн. та за розрахунками із соціального страхування 13594 грн. Суми заборгованості за товари, роботи, послуги у складі поточної дебіторська заборгованість становлять 55,3 %, відповідно на суми за розрахунками із соціального страхування припадає 44,7% на 1 січня 2021 року.

На 1 січня 2022 року це співвідношення дещо змінилось 70,6% та 29,4%. Необхідно вказати, що у структурі поточної дебіторської заборгованості зросла на 15,3% заборгованість за товари, роботи, послуги, що є негативним фактором у діяльності установи.

На 1 січня 2022 року структура дещо змінилась поточна дебіторська заборгованість, яка становить 32076 грн. (4,5%), її частка знизилась на 5% у порівнянні із попереднім роком та грошові кошти у національній валюті в казначействі 682105 грн. (95,5%), відповідно їх частка зросла на 5%.

У структурі нефінансових активів є основні засоби, на які припадає найбільша частка: 71,7% (1744636 грн.) та 69,5% (2209741 грн.) на 1 січня 2021-2022 років. На нематеріальні активи припадає найменший відсоток 0,6% та 0,4%. Слід зазначити за досліджувані роки їх вартість залишилась незмінною (11746 грн.). Вартість запасів зросла на 303529 грн. На 1 січня 2021 року вона становила 675838 грн. (27,8%) та 1 січня 2022 року – 959367

грн. (30,1%).

Доцільно зауважити, що у структурі запасів за досліджувані роки суттєві зміни відбулись за показником будівельні матеріали. У 2021 році вони склали 32,7% (221009 грн.), то у січні 2022 року – 499461 грн., або це становить 52% від загальної вартості запасів. Їх вартість зросла більше як у два рази, що у більшості випадків зумовлено значним зростанням вартості будівельних матеріалів.

Зменшилась вартість МШП на 1461 грн, їх частка в структурі запасів знижилась з 62,4% (421804 грн.) до 43,8% (420343 грн.), тобто на 18,6%.

В структурі основних засобів за досліджувані роки незначне зменшення відбулось за усіма показниками, окрім Малоцінні необоротні матеріальні активи, за якими пройшло збільшення на 11,1 %, або на 636506 грн. У структурі найбільший відсоток припадає на показник Машини та обладнання 63,6% та 54,7%, зниження склало 8,9% (287098 грн.) та Малоцінні необоротні матеріальні активи – 21,3% та 32,4% відповідно.

ВИСНОВКИ

1. Важливим питанням у розвитку освіти є подолання дисбалансу на ринку праці для того щоб, зменшити вплив особистих факторів абітурієнтів на вибір певних спеціальностей без врахування потреб сучасного ринку та можливостей майбутнього працевлаштування. Таке безвідповідальне ставлення до вибору професії у молодих людей і неузгодженість цього питання на державному рівні породжує цілу низку проблем.

Врегулювання цього складного питання дасть змогу скоординувати діяльність усіх зацікавлених суб'єктів та забезпечить відповідальність закладів освіти на ринком праці, також узгодить процес підготовки фахівців, встановить можливість незалежно проводити оцінку якості підготовки, забезпечить тісний взаємозв'язок між роботодавцями і навчальними закладами.

Розвиток системи освіти ускладнює процеси праці, підвищує її продуктивність і залежить від обсягів фінансування, на що безпосередньо впливає потреба у певних фахівцях на виконання визначених робіт на ринку праці та вирішує його проблеми. Відповідно можна зазначити, якщо спеціалісти за даним фахом є затребувані, то фінансування збільшується, тобто узгодженість вказаних проблем покращить вирішення соціально-економічні питань.

Здобувши освіту за затребуваним на сьогодні фахом, особа, як правило, отримує вищу заробітну плату, що дає можливість підвищити свій рівень життя.

2. За умови підвищення якості системи освіти необхідно:

- реформувати систему освіти;
- удосконалити нормативні документи;
- впровадити нові освітні моделі із застосуванням зарубіжного досвіду;
- забезпечити доступність освіти;
- ширше розвивати наукову діяльність та підвищувати якість освітніх програм;
- створювати сучасну матеріально-технічну базу;
- підвищувати престижність освіти;
- необхідно здійснити розробку дієвих механізмів щодо прогнозування потреби у певних фахівцях.

Належне виконання вказаного комплексу заходів дасть можливість у значній мірі стабілізувати фінансовий стан освіти та розвивати освітню діяльність у наступні роки.

На нашу думку, стипендії повинні надаватись лише пільговим категоріям студентів, тобто особам, які особливо їх потребують (інваліди, сироти та особи з особливими потребами).

3.Для того, щоб удосконалити механізм фінансового забезпечення, на нашу думку, необхідно увагу зосередити не лише на джерелах фінансування, але і на ефективному проведенні видатків. При встановлені вартості на послуги доцільно враховувати кадровий потенціал установи, матеріально-технічне забезпечення, попит на даний вид послуг та враховувати мотиваційні механізми спроможності осіб, які мають на меті отримати ці види послуг.

4.Доцільно вказати, що за підсумками діяльності за 2021 рік установа отримала профіцит у сумі 254143 грн.

Доходи за 2021 рік визначено у сумі 27342193 грн. У тому числі за обмінними операціями вони становлять 27018056 грн., або 99% від загальної суми і лише 1% припадає на доходи від необмінних операцій.

У складі доходів за 2021 рік 94,6% це доходи від обмінних операцій;

5,3% – доходи від надання послуг і 0,1% – інші доходи від обмінних операцій.

У структурі витрат за 2021 рік 89% це витрати за обмінними операціями та 11% витрати за необмінними операціями.

Зазначимо, що найбільшу частку у елементах витратах за обмінними операціями складають витрати на оплату праці – 16675085 грн., або це становить 69,5%; відрахування на соціальні заходи – 3633516 грн. (15,1%); матеріальні витрати – 3506871 грн. (14,6%); амортизація – 169915 грн. (0,7%); інші витрати – 7607 грн. (0,1%).

5.Провівши дослідження діяльності установи необхідно зазначити, що удосконалення обліку доцільно проводити на наступними напрямками:

- доцільно впорядкувати ціни на освітні послуги, що надаються на платній основі та постійно розширяти їх спектр;
- постійно проводити заходи щодо підвищення якості надання послуг, а кошти, які отримано в якості плати за послуги, направити на поліпшення матеріально-технічної бази училища;
- проводити правильну ідентифікацію доходів та витрат, забезпечити відповідні рівні управління інформацією про їх надходження та використання за цільовим призначенням.

З метою удосконалення контролю доцільно проводити контроль не лише за надходження, але і за використанням активів та ефективним управлінням ними; дотримуватись порядку і раціональних методів проведення інвентаризації та відображення її результатів на основі використання системи автоматизації обліково-контрольних робіт; враховувати позитивний зарубіжний досвід щодо здійснення контрольних заходів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардаш С., Баранюк Ю. Трансформація теоретичних основ та практики державного фінансового аудиту. *Економічний дискурс*. 2016. № 3. С. 26–36.
2. Безтелесна Л.І., Либак І.А. Суть та чинники впливу на конкурентоспроможність вищих навчальних закладів. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 145–151.
3. Бенько І.Д. Організації обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ. *Інноваційна економіка. Всеукр. наук.-виробн. журнал*. Вип. 9. Тернопіль: Тернопільський інститут АПВ НААН. 2012. С.272–276.
4. Бенько І.Д., Гуцайлюк Л.О. Роль і місце бюджетного обліку в організації фінансування бюджетних установ та шляхи його модернізації. *Галицький економічний вісник. Науковий журнал*. 2009. № 3. С. 167–170.
5. Бенько І.Д. Методика обліку освітніх послуг у вищих навчальних закладах. *Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м.Тернопіль, 10-11 жовтня 2014 р.* Тернопіль: ТАЙП, 2014. С.140–142.
6. Бенько І.Д., Сисюк С.В. Організація обліку фінансово забезпечення закладів освіти. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія:*

- Економічні науки*. Вип.11. Ч.4. Херсон: ХДУ. 2015. С.147–150.
7. Бенько І.Д. Проблемні аспекти організації обліку в установах освіти. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту*. Серія: Економічні науки. Вип. 24. Херсон: ХДУ, 2017. С.114–117.
 8. Бенько І.Д. Методика обліку доходів та видатків в установах освіти. *Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 31 травня-1 червня 2018 р.* Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С.10–12.
 9. Бенько І.Д., Сисюк С.В. Корупція в сфері публічних закупівель: форми прояву та засоби протидії. *Наук.-практ. журнал. Причорноморські економічні студії*. Вип. 38. Ч 2. Одеса. ПНДІЕІ. 2019. С.84–87.
 10. Богданюк О.В., Бачинська Л.С. Особливості нормативно-правового забезпечення обліку основних засобів у державному секторі України. *Молодий вчений*. 2017. № 9 (49). С. 481–484.
 11. Бондаренко Н. Кошторис-2016: на шляху від тимчасового до постійного. *Все про бухгалтерський облік*. 2016. № 9. С.24–25.
 12. Борович О.В. Бухгалтерський облік основних засобів у державному секторі. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип.7. С.352–359.
 13. Бурдонос Л.І., Виноградня В.М. Стан розвитку фінансування системи вищої освіти України в сучасних умовах глобалізації світової економіки. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту*. Серія: Економічні науки. Вип. 39. Херсон: ХДУ, 2020. С. 90–96.
 14. Бюджетний кодекс України : редакція від 04.12.2016. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>
 15. Варцаба В.І., Траньович Ю. П. Програмно-цільовий метод як інструмент вдосконалення бюджетного планування. *Наук. вісник Ужгородського університету*, 2014. Вип. 3. С.100–102.
 16. Гайдаєнко О.М., Шевчук Н.С. Управлінський аналіз : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2015. 151 с.
 17. Вальківський В. Основні засоби в бюджетників: облік вибуття та

- відображення у звітності. *Все про бухгалтерський облік*. 2015. № 45. С.30–32.
18. Дараган А.В., Геворкян А.Ю., Другова О.С. Сутність та методи процесу бюджетування у контексті фінансового аналізу діяльності підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 55–1. С. 94–99.
 19. Долішня Т.І., Озар Т.С. Організація обліку дебіторської заборгованості. *Наук.-практ. журнал. Причорноморські економічні студії*. Вип.74. 2022. С. 216–220.
 20. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль : навч. посіб. Чернівці : Технодрук, 2021. 336 с.
 21. Заросило А. П. Застосування методів управлінського аналізу в діяльності бюджетних установ. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту*. Херсон, 2016. № 20. С. 176–180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_20%281%29__44.
 22. Зуб М. Особливості аналізу фінансової стійкості та ліквідності бюджетних установ. *Управління розвитком*. 2014. № 4. С. 64– 67.
 23. Зубілевич С. Я., Позняковська Н. М. Нові стандарти бухгалтерського обліку у державному секторі України: проблеми запровадження. *Вісн. НУВГП. Серія Економіка*. 2016. Вип. 2 (74). С. 61–72.
 24. Кафка С.М. Нефінансові необоротні активи: оцінка та звітність. *Академічний огляд*. 2016. № 2. С. 37–42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ao_2016_2_6.
 25. Кемарська Л. Г. Особливості аналізу фінансової звітності суб'єктів державного сектору. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 8. С. 768–774.
 26. Китайчук Т. Г. Модернізація бухгалтерського обліку в державному секторі: проблеми перехідного періоду. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 7(23). С.106–117.
 27. Коваленко А.Н. Бухгалтерський облік в Україні. Дніпропетровськ: *Баланс-Клуб*, 2003. 570 с.

28. Кондратюк І.О., Лондаренко О.О. Облік витрат на придбання нефінансових активів бюджетних установ: управлінський аспект. *Фінанси, облік і аудит*. 2015. Вип. 1. С. 210–230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2015_1_18.
29. Коритник Л.П., Клименко О.В. Запаси бюджетних установ: новації облікової теорії та практики. *Фінанси, облік і аудит*. 2016. Вип.1(27). С.219–322.
30. Кравченко М.В., Шишка В. Мета та завдання проведення аудиту основних засобів. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти*. 30–31 березня 2017 р. Дніпро: НМетАУ, 2017. С. 363–366
31. Крот Ю. МШП – старі знайомі «під новим соусом». *Бюджетна бухгалтерія*. 2017. С. 12–20.
32. Крук О. М., Кончатна В. С. Аналіз кошторису видатків бюджетних установ. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*, 2016. №3(39).С.107–112.
33. Крута Л., Соколова С. Запаси і нові рахунки бухобліку: знаходимо відповідності. *Новий бюджетний облік*. 2017. С. 13–14.
34. Лемішовський В.І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, національні стандарти, оподаткування та звітність : навч. посіб. Львів : Західна аудиторська група, 2016. 1024 с.
35. Лістрова С. Облікова політика бюджетної установи: вимоги й основні елементи. *Все про бухгалтерський облік*. 2016. № 27. С.46–48.
36. Ловінська Л.Г., Чуркіна О.І., Гапоненко Л.В., Сушко Н.І. Методичні підходи до визначення собівартості соціальних послуг в контексті запровадження соціальних стандартів та НП (С) БОДС 135 «Витрати в Україні». *Фінанси України*. 2016. № 3.С. 101–115.
37. Лондаренко О.О. Економічна природа видатків та її вплив на обліково-аналітичні аспекти бюджетних установ. *Економіка. Фінанси. Право*.

2015. № 9. С. 15–19.
38. Лукановська К. Р. Фінансова звітність бюджетних установ за новими правилами та стандартами. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 22. С. 209–212.
 39. Лучко М. Р., Сисюк С. В. Розрахунки та зобов'язання суб'єктів державного сектору. *Економіка і управління*. 2018. № 2(78). С. 125–135.
 40. Магро А.О. Оцінювання результатів упровадження реформи децентралізації в Україні: фінансовий аспект розвитку. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту*. Вип. 41. 2021. С.71–76.
 41. Максимов В.Ф., Пеліпадченко Р.О. Концептуальні засади розвитку системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах. *Економічний простір*. 2017. №16. С. 33–40.
 42. Мінка В.Ф., Підпригора І.В. Аспекти формування бухгалтерського обліку в бюджетному секторі. *Наук.-практ. журнал. Причорноморські економічні студії*. Вип. 30-2. Одеса. ПНДІЕІ. 2018. С.142–146.
 43. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку для державного сектору 1 «Подання фінансових звітів». URL: <http://195.78.68.18/minfin/control/uk/archive/docview?typeId=81038&sortBy=0>.
 44. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору: (IPSAS). URL : [//www.minfin.gov.ua /www.ifac.org](http://www.minfin.gov.ua/www.ifac.org).
 45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р. № 1541 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0103-10>.
 46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121«Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10>.
 47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в

- державному секторі 122 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1018-10>.
48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1019-10>
49. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи»: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629 із змінами та доповненнями, внесеними від 24.01.2017 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11>.
50. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2012 № 568 (редакція від 28.07.2017 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12#Text>
51. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» : Національне положення від 24 жовтня 2010 року № 1629. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0090-11>.
52. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 128 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0093-11>
53. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 2013 року № 1203 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
54. Податковий кодекс України (редакція від 28.03.2021). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
55. Подмешальська Ю.В., Бакута К.С. Облік нематеріальних активів. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: <http://www.economy.nayka>.

com.ua/pdf/1_2018/77.pdf

56. Попова В. Д., Кузь В. І. Удосконалення обліку дебіторської заборгованості у контексті формування інформаційного забезпечення управління платоспроможністю суб'єкта господарювання. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 4(21). С. 104–109. URL: http://pev.kru.zp.ua/journals/2020/4_21_ukr/20.pdf
57. Починок Н. В., Бенько І. Д., Сисюк С. В. Фінансове забезпечення закладів фахової передвищої освіти: сутність, нормативні, організаційні та облікові аспекти. *Бізнес Інформ*. 2021. №7. С. 84–90. URL: http://business-inform.net/article/?year=2021&abstract=2021_7_0_84_90
58. Пріхно І.М. Наслідки реформування бюджетної системи. *Наук. вісник Херсонського державного ун-ту*. 2020. Вип. 37. С.80–85.
59. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII (зі змінами і доповненнями від 24.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
60. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996–XIV (зі змінами і доповненнями від 07.07.2011р. №3614-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
61. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/prviddil/1312/1390288033/1414672797>
62. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII (редакція від 25.07.2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12.#Text>
63. Пушкарьова О.Ю. Механізм побудови ефективної системи внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 47-2. С.151–157.
64. Романчук А.Л., Рилєєв С.В. Фінансова звітність суб'єктів державного сектору в системі інформаційного забезпечення аналізу. 2019. Вип. І (73). С. 224–236.
65. Романькова О.М. Організація бухгалтерського обліку та контролю над

- використанням коштів бюджетних установ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 2. С.185–191.
66. Савіщенко В. Інвестиції в освіту та науку України: проблеми теорії та практики. *Національний юридичний журнал*. 2016. № 1/2 (17). С. 62–67.
67. Свірко С.В., Дикий А.П., Самчик М.Ю. Первинна організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах України : розробка робочого плану. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 1 (79). С.53–65.
68. Сисюк С.В., Бенько І.Д. Калькулювання платних послуг бібліотечних закладів: теоретичні основи та практичні виклики. *Бізнес Інформ*. 2017. №5. С.130–136.
69. Смірнова І.В., Смірнова Н.В. Національні та міжнародні стандарти обліку для державного сектору: особливості застосування. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету : Економічні науки*. 2018. Вип. 33. С. 152–164.
70. Соболева-Терещенко О.А., Гапотій А.О. Комплексна оцінка виконання кошторису організацій, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів. *Фінансові механізми інноваційного економічного розвитку України в умовах євроінтеграції: матеріали II наук.-практ. конф.*, 2018. С. 228–233.
71. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів. Х. : Фактор, 2017. 128 с.
72. Степанюк Н.І. Бюджетне фінансування: принципи, форми, методи та шляхи вдосконалення. *Фінанси, облік і аудит*. 2016. Вип. 1 (27). С. 107–118.
73. Сторожук Т.М., Занько Б.М., Колісник О.П. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні : монографія. Ірпінь : УДФСУ, 2021. 256 с.
74. Сусіденко В. Т. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Київ: Центр навч.літер., 2016. 224 с. URL: http://kizmantehn.com.ua/wp-content/uploads/2018/02/inform_system_i_teh_susidenko.pdf

75. Труш І.Є. Державний фінансовий контроль в умовах економічних трансформацій. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 14. 141–144 с.
76. Фесун І.Ю. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку грошових потоків суб'єктів державного сектору. Вип. 72-2. 2021. С.146–152.
77. Хаустова В. Є., Решетняк О. І., Зінченко В. А., Криванич М. В. Виявлення основних проблем розвитку освіти та науки в Україні в умовах глобальної нестабільності. *БІЗНЕС ІНФОРМ*. 2021. № 11. С. 131–143.
78. Хмелюк А., Донських Н. Удосконалення бухгалтерського обліку в бюджетній сфері: перспективні напрями реформування. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. № 3. С. 205–211.
79. Ценклер Н.І., І.М. Вигівська І.М., Макарович В.К. Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі: міжнародний контекст. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. Вип. 2 (43). С.75–81.
80. Цятковська О.В. Особливості обліку доходів і витрат суб'єктами державного сектору відповідно до НП(С)БОДС. *Міжнародний науковий журнал*. Вип. 3-4. 2017. С. 72–79.
81. Чередник В.А. Бюджетні видатки: сутність та їх аналіз у фінансуванні потреб закладів загальної середньої освіти. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 34(1). С. 326–331.
82. Чередник В.А. Кошторисне фінансування загальноосвітніх навчальних закладів: недоліки та напрями вдосконалення. *Наук. вісник Ужгородського національного ун-ту*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 9. С. 164–168.
83. Юрченко О.Б. Облік і звітність у бюджетних установах : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 412 с.
84. Semenushena, N., Sysiuk, S., Shevchuk, K., Petruk, I.&Benko, I. Institutionalism in Accounting: a Requirement of the Times or a Mechanism

of Social Pressure? *Independent Journal of Management & Production*, 2020,11(9), 2516-2541. DOI: <http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i9.1440>.
[Web](#) of Science

85. Y Slobodyanik, N Zdyrko, N Kuzyk, S Sysiuk, I Benko. Audit of public finances: methodological issues and the case of Ukraine. *Independent Journal of Management & Production*,13(3), 2022, s076-s092. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v13i3.1900>